

Oprášil jsem se

Oprášil jsem se. Vylezl jsem po náspu na silnici. Podíval jsem se mezi stromy. Byly tam hory a část nějakého města. Lezl jsem po kamenech, napříč podél náspu. Měl jsem krátký vjem, jako by projela dvě auta. Byl to tak nepatrný okamžik, že jsem to cítil jako vzpomínku po týdnu. Vylezl jsem až nahoru a přešel svodidla. Silnice ubíhala ze svahu dolů k zatáčce, sytě bílé pruhy zářily na černém asfaltu. Podíval jsem se tím směrem. Mezi stromy byly jasně tušit nějaké domy. Kdybych neviděl to namodralé město v dálce, myslel bych si, že za zatáčkou je jen malá vesnice. Byl to okraj velkého města.

Prohlížel jsem si pečlivě nové prostředí, kde jsem se ocitl. Prohlížel jsem si každý detail a poměřoval ho s intenzitou světla, které dopadalo na povrchy věcí rovnoměrně a stejným odstínem. Vypadalo to, že se blíží pomalu večer, vše mělo o poznání oranžovější nádech. Ale jako kdyby to světlo problikávalo. Jako když se rychle promítají fotografie – je to téměř film, ale mírně se zasekává. Viděl jsem detaily, kamínky, asfalt, listy v trávě... a potom jsem se i bedlivě podíval na sebe, na svoje oblečení, starý modrý svetr, všechno špinavé, zaprášené, byl jsem celý zmazaný. Špinavé byly i moje ruce a jako bych v nich pořád viděl krumpáč. Stále jsem kopíroval to gesto, pořád jsem se toho nemohl zbavit.

Bylo vidět, že nejsem odsud. Bylo to jasné na první pohled: oblečený v podivné kombinaci svršků, evokujících zálibu v hornictví. A pak: zcela jiný výraz v tváři, zvláštní chování, jiné předpoklady. Žádný klidný seveřan ani žádný jižanský floutek. S touhou být neznámý v neznámé zemi.

ti, mnoho let příprav. Kokpitem míním samotný prostor, ve kterém se celý čas odehrával a který byl dvakrát překopán a poté vrácen k původnímu využití:

„K původnímu využití se dostal tento kryt až na sklonku války při ústupu armády. Náklady na údržbu byly zcela minimální. Pluk zde zůstal po celou dobu poslední ofenzivy. Poškozeny byly pouze pancířové hlavice, které byly odvrženy několik let po válce do místního hutnického podniku.“

Tohle jsem si zapamatoval z cedule, která visela na stěně. Byla to první informace ze světa, do kterého jsem měl vstoupit. Nevyhnutelně. Za jakékoliv situace. Našel jsem vypínač v téhle chladné místnosti, v které jsem docela dlouho ležel. Byl to nějaký kryt, bunkr. Nevím, jestli to byl kryt atomový, nebo kryt z druhé světové války, každopádně v zemi kolem bylo železa a betonu tuny a tuny. Překvapilo mě, že jsem mohl rozsvítit. Předpokládal jsem, že tu nebude elektrina fungovat. Stál jsem v úzké místnosti, vypadalo to tady jako chodba v ponorce. Žluté světlo bylo bodavé a oslepovalo mě. Na chvíli jsem neviděl nic, po tom dlouhém přitnutí i slabá žárovka páčila do očí. Přemohla mě zas únava. Tělo jsem měl zpátky, ale bylo naprosto zdemolované. A tak jsem si lehl na zem a znovu usnul.

Nevím, jak dlouho jsem spal. Když jsem se ale probal, světlo kolem bylo stále žluté, ale už mě neoslňovalo. Viděl jsem to velice pozvolna a neuvěřitelně pomalu. Otevíral jsem oči jako dítě, s vědomím, že co nevidět uvidím víc. Světlo mělo takový bledší a teplejší nádech,

To oranžové světlo byl neutrální výraz pro východ nebo západ slunce a já jsem byl na nějaké cestě někde v Norsku nebo Finsku nebo Švédsku, možná jsem byl i na ruském území, možná jsem byl na Balkáně. Krajina připomínala nějaké odlehle, jakékoliv odlehle území. Nebylo poznat, kde jsem a nebylo poznat, odkud jsem se tu vzal.

Vypadal jsem možná jako havíř, jako nějaký pošuk, vyznavač extrémního outdooru „hornická turistika“.

Takže jak jsem se sem dostal:

Třináct tisíc kilometrů. Všechny vrstvy: uložené od těch nejsvrchnějších, přes ty uhelné a vápencové až k vrstvám ze schránek korýšů, které se rozplynuly v blocích podmořské brázd a vystoupily někde jako vápencový útes. A pak ty nejstarší vrstvy, kdy Země byla jako slunce, žhavá koule. Tak jsem se sem dostal: přes jádro, to byla ta nejtěžší trasa, skrz žhavý vnitřek, pěkně pomalu a jistě. Zvládl jsem to zhruba za dva roky. Dva roky urputného kopání, odhazování, zahazování kořenů, hloubení tunelu, navazování spojení, rozvazování a svazování pout s nepřekonatelnými žulovými a sgrafitovými slojemi, zákoutími, slepými rameny a částicemi meteorického prachu.

Rozložil jsem se a znovu se poskládal, když jsem postupoval směrem k druhé půli Země. Tam, kde postupně chladnul karbon a břidlice, kde mě utěšily obrovské pískové bloky kdysi zaniknuvších moří, přes tuhé, nezodlné bloky betonu a železa v místech, kdy jsem se blížil k povrchu.

Spoustu věcí jsem už cestou zapomněl. Zapomněl jsem rovněž chodit. Dva roky v kokpitu, dva roky razící činnos-

ty bylo předzvěsti barvy slunce, které mě čekalo venku. V téhle poloze na chladné kovové podlaze jsem slyšel i pozvolně se zesilující a vytrvalé vrčení drátů. Ten zvuk se pomalu, unyle provrtával k mým ušním bubínkům. Poté jsem se snažil pohnout hlavou do jiného úhlu, ale to bylo téměř nemožné. Pohnout očima mi šlo, ovšem trvalo to asi tak dlouho, jako když velmi malý strojek otáčí velkou osou obrovských koulí. Takže po nějakém čase se mi nakonec podařilo podívat se zhruba o 45 stupňů směrem nahoru. Tam jsem viděl strop, bílou plochu, beton, v něm obtisklou strukturu dřeva.

Pak jsem si vzpoměl, že jsem v krytu. V tom krytu, kde cedulka hlásala poslední ofenzivu. Chvíli jsem jen tak ležel a díval se na strop. Strop byl bíle omítnutý, byly v něm obtisklé léta a suky. Beton byl odliván na prknech. Byl to tedy spíš nějaký bunkr z druhé světové války. Elektrický proud stále vrčel. Drrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr. Slabě a vytrvale. Basově, s mírným nádechem středních tónů. Stále dokola. Uspávalo mě to. Pořád bych jen spal. Nechal se ukonejšit únavou a už nic nehledat. Aspoň jsem věděl, že žiju. To bylo uspokojivé. Pokusil jsem se protáhnout, ale tělo bylo absolutně tuhé. Strnul jsem v pozici nápřahu. Krumpáč jsem pevně svíral v ruce, nebylo možné se ho zbavit.

Pak jsem se pokusil pohnout od pusy. Nejvíce svalů je mimických, tak jsem rozcvičoval nejdřív je. Pokusil jsem se usmát a vyrovnat obočí, ale šlo to neuvěřitelně ztuhle. Tělo bylo ztuhlé tak, že kdyby mě tu teď někdo našel, nevěřil by, že jsem živ, i kdyby se mnou pokusil pohnout. V tento okamžik, kdy jsem si uvědomil, jaká by mohla být opravdová situace, mě zaplavila vlna ulehčení, že se

konečně můžu pokusit o další postup. Nakonec i největší ztuhlost jde pomalými cviky rozhýbat. Třináct tisíc kilometrů se vším všudy, to bylo možné, pravděpodobné. Ale také možná zcela mylné.

Věděl jsem ale, že to půjde. Že se mi podaří rozhýbat se, že budu moci slyšet více zvuků, že ucítím to, čeho se dotýkají mé ruce, že budu vdechovat vzduch a bude to vzduch a ne prach, ne grafit, ne písek.

Věděl jsem taky, že když se proberete v tmavé místnosti nějakého bunkru, nic se nemá uspěchat. Jedno jediné gesto jsem si pamatoval. Není třeba tady líčit veškeré peripetie s pomalým rozhýbáním všech svalů a končetin, vydalo by to na samostatnou brožuru. Jedno gesto mi utkvělo v paměti, stejně jako nejasné heslo, které znělo: „Když si řekneš ‘já jsem’, není na tom nic špatného. Když si to párkrát zopakuješ, začneš si aspoň všímat okolí. Začneš aspoň něco dělat.“ Tak i to se mi po nějaké době podařilo: vstal jsem, oprášil jsem se, napřímil se. A ještě se pokusil protáhnout. Tělo mě absolutně neposlouchalo, ale uměl jsem už hýbat očima, hýbat pusou a hýbat hlavou. To byl základ.

Krumpáč byl zlomený. Dosloužil, už neměl žádnou funkci. Dopomohl mi sem. Nutně mu byl přisouzený význam, ale za dva roky, za čtyři a za mnoho let už jsem odvykl používat ten nástroj v plné míře. Byl jako smyšlený, přesto se držel jak klíště. Nemohl a ani nechtěl jsem ho tu ale nechat. Držel jsem nalomenou násadu a pomalu s krumpáčem hnul. S úžasem jsem zjistil, že se téměř hladce rozdělil na dvě části. Jeho kovový bodec se zahoupal na podlaze. Vydal dunivé zvuky a ty se rozlehly po

V dalším patře byl asi už východ. Žárovky byly slabé a nikdy neosvětlovaly celý prostor. Jen v tomto patře byl centrální vypínač, který když jsem přepnul, ocitl jsem se zas v naprosté tmě. Znovu jsem ho tedy otočil a světla se rozsvítila ve všech čtyřech podlažích krytu. Šlo to vidět jedním poklopem v podlaze, který jsem po sobě nechal otevřený. Zajímavé.

Odsud vedly pancéřové dveře. Vzal jsem za páku dveří a otevřel je. Dveře byly těžké, silné snad dvacet čísel. Celá ta cesta ven byla jak skládanka: kolik ještě dveří? Tady to zas vypadalo jako sklad. Vypínač byl zase nalevo ode dveří. Rozsvítil jsem zde, zhasl za sebou a popošel mezi pytlí, bednami a rámy. Někjaký nábytek, věci z nějakých poliček, bedna knih, střelivo. Hm. Další pancéřové dveře. Vskutku dramatické. Ale za tímto skladem jsem cítil opravdu už poslední místo krytu. Ten poslední prostor před vchodem východem ven byla vstupní hala s okny střílen. Okýnka se zužovala zkrz silnou betonovou stěnu od největšího čtverce po nejmenší. Na konci byly natěsno vražené dřevěné destičky. Ty dělily kryt od vnějšího světa.

Pohnul jsem pákou na východových dveřích. V těch zaúpělo, zavržalo. Světlo. Tak silné, že by člověk zalezl zpět do úkrytu jako pavouk. Světlo bylo mnohokrát intenzivnější než ta žlutočervená záře uvnitř krytu. Jestli se mi žárovky zdály zpočátku bodavé, tak teď bych měl mít před očima jenom bílo. Zhasl jsem poslední žárovku a útroby krytu se ponořily do naprosté tmy. Teď tjem stál na nejostřejší hranici světla a stínu. Pálily mě oči, nemohl jsem si na to zvyknout. Denní světlo. Popošel jsem a stál jsem na betonové plošině před krytem. Svět kolem mě jakoby blikal. Všechno bylo až stroboskopicky fázováno. Zavřel jsem silné dveře do krytu a prohlédl

místnosti. A co víc, zvuk se odrazil i někam nahoru. Jako kdyby nade mnou byla další patra. Musel tu být nějaký poklop. Dva díly krumpáče jsem vzal s sebou, bylo to nepohodlné, ale musel jsem u sebe zatím schovat to torzo. Rozhodl jsem se uložit ostatky krumpáče na vhodné místo, zahrabat ho, nějak důstojněji uzavřít jeho etapu, pohřbít. Venku to provedu. Vzal jsem násadu a kovový bodec do jedné ruky a celou cestu nahoru je tak držel.

Našel jsem poklop, vylezl z místnosti se žlutooranžovým světlem po železném žebříku do dalšího patra. Pořád to tu vypadalo jak v ponorce. Kryt z války, hm. I v dalším úzkém patře bylo světlo, chodba úzká sotva metr. Byla tu ale místnost, velká jen asi tak dva na tři metry. Nahlédl jsem dovnitř, nahmátl vypínač. Pracovna. Stůl, vedle prýčna ze starých prken, dvě zaprášené matrace, deka.

Pak zas žebřík do dalšího patra, musel jsem prolézt okénkem ve stropu. Třetí podlaží od zdola už bylo větší. Byla tu místnost se strojem na rozhánění vzduchu do potrubí, na jeho odsávání a filtrování. Stroj s velkým kolem a pákou, která se dala nasadit. Páka ležela pod kolem stroje a vytvářela drobný obrys ve smítkách rzi, která odpadávala z několika míst konstrukce. Pak tu byla naproti místnost s nějakými krámy, staré přístroje, nefunkční mašiny, něco jako vysílačka, nějaké potencie-metry, desky s diodami a jističi. Vždy jsem po sobě zhasínal a tak se co chvíli ocitl v naprosté tmě. Neměl jsem strach, ale musel jsem být opatrný při mé malátné chůzi. A rozhodně nebylo vhodné si představovat, kdo tu přede mnou mohl být v té dlouhé ofenzivě a jak rychle odsud musel odejít. Ty věci kolem měly paměť, to mohlo být nebezpečné.

jsem si tenhle kolos. Odervané střílny, betonový skelet. K únavě ze světla se přičetla i námaha s přenášením závaží – násada a kovový hrot. Zlomený krumpáč mě už v rukou tížil. Celou dobu toho lezení po žebřících a v úzkých chodbičkách jsem ho držel v jedné ruce a překážel mi. Musel jsem ho však vzít s sebou.

Oči si za nějakou dobu zvykly. Tvary vystupovaly z kontrastního přesvětleného obrazu. Byla pak vidět cestička, vyšlapaná směrem k náspu. Asi po dvaceti metrech zela v zemi díra po výbuchu, už dávno zarostlá a zapadaná listím. Slezl jsem se po na její dno a položil tam zbytky krumpáče. Tady to provedu. V díře po výbuchu. Příhodné místo.

Zahrabal jsem bodec a násadu, zavalil je několika kameny, všechno zaházel listím. Byl to rychlý obřad. Nemohl jsem se loučit donekonečna. Chvilku jsem zaváhal, pak se odtrhl z tohoto místa a vrátil se nahoru. Jako bych zaslechl tepání. Věděl jsem, že ten nástroj se dostane zase zpět tam, odkud jsem ho vzal. Dřevěná násada bude jako všechny kmeny, co dřív musely padnout a kovová špička se prodere všemi vrstvami až k dalekému vrcholu hory někde na druhé straně. Jestli to bude přímý řez, těžko říct. Krumpáč se vydá těch třináct tisíc kilometrů nazpátek. Napojí se na sloj, kterou sám vyrazil. Postará se o sebe. Dřív jsem ho potřeboval, teď už ne.

Tak tohle všechno předcházelo výstupu na násep, který byl hned vedle staré díry po výbuchu.

Na náspu byla silnice.

Netrvalo mi dlouho vylézt k silnici, ale znervózňovalo mě to podivné blikání světla. Jako by se slunce nemohlo rozhodnout, kde zůstane. Začal jsem tušit, že jsem se pro-

ti své vůli vypustil na daleko nižší frekvenci, než na jaké jsem se pohyboval během své cesty skrz Zemi. Od díry po výbuchu jsem přidal značně do kroku. Poskakoval jsem po kamenech a drápal se po náspu. Každý sval v mém těle mi hlásil dopředu, jakou reakci provede. Uvědomoval jsem si tohle tělo. Věděl jsem, že je špinavé, že vypadám jako horník. A že bych měl tedy zamířit do nějakého hutnického podniku. Nebo jen do „podniku“.

Znovu nějaký podnik

Nebyla to žádná vesnice. Byla to industriální zóna. Rozlehlé území. Začínalo to jako domy v předměstí, ale za zatáčkou byl sráz a z něj šlo dobře vidět továrny, hutě, těžní věže, komíny železáren, oceláren, ohýbáren trubek, válcoven plechu a kdovíjakého dalšího neřádu. V tomhle ale řád byl - jasné křivky, jasné úhly, změřitelné vzdálenosti. Byl jsem roztržitý. Jako by projelo auto. Ale jak jsem říkal: byla to tisícina, snad miliontina vteřiny.

Namířil jsem dolů podél bílých čar silnice. Po chvíli chůze jsem došel k rozcestí s ukazatelem. Byla to jednoduchá dřevěná šipka, ukazující na lesní cestu, odbočující ze silnice. Bylo na ní napsáno „500 metrů“ a podle piktoqramu asi vedla k nějaké chatě, kde byla i restaurace. Nebo jsem mohl pokračovat stále dolů po hlavní až do města. Zamířil jsem k chatě. Jestli se mám střetnout s civilizací, bude to lepší v nějakém odlehlejší podniku, kde se ještě ledasco snese. Pokud bych šel rovnou do podniku hutního, nemuselo by to se mnou dopadnout dobře.

matuji. Otázka puštěná osmsetkrát zpomaleně byla i tak velmi rychlá. Možná, kdyby byla pro můj sluch puštěna ještě dvakrát pomaleji, zněla by zřetelně. Za dva dny času, měřeného lidmi v kanceláři, jsem uslyšel velice rychlý štěk:

„Okucte?“

Rozuměl jsem tomu tak, že se mě ptají: „Odkud jste?“ Chtěl jsem hbitě odpovědět, že jsem se prokopal do krytu, který je u silnice nad městem, začal jsem vcelku stručně, ale už během odpovědi jsem se ocitl zpět na silnici. Je pravděpodobné, že ti lidé v kanceláři usoudili vrátit mě tam, kde mě našli. Uznávám, že slyšet odpovídat někoho zhruba šestnáctsetkrát pomaleji brzo omrzí.

Mě připadalo, že jsem na téhle cestě pořád. Skutečné události jsem neměl šanci registrovat.

Soustředil jsem se hlavně na to, abych šel rovně, už jsem se nemohl rozpačitě ohánět, když mě někdo odvážel k výslechu, nebo do mě naboural. Brzy jsem získal možná i velkou popularitu. Krátce jsem se zastavil u jednoho titulku na novinách, které ležely u mých nohou. Ty mi tam někdo nechal z dobré vůle ležet (odhaduji tak dva týdny), než je definitivně odtrhli silničáři. Na titulku stálo: „Extrémně pomalý muž prý pouze žije v jiné rovině času!“ a pod tím ještě dovětek „Již rok se nachází na silnici k ...“ a zbytek už jsem nestihl, už byly řádky rozdrásány pracovníkem silniční údržby a to i přes výzvu na tabulce, která byla vedle novin a na níž stálo:

„Prosím, nechejte připevněny, čekáme na reakci!“

Moje cesta od krytu k prohlubni a po silnici dolů k zatáčce mohla trvat zhruba dva roky. Připomínám, že jsem šel svižně. Od dveří krytu, pohřbu krumpáče, vyškrábání se na násep a cestě po krajnici, mi to zabralo všeho-všudy tři, maximálně čtyři minutky. Jen nevím, odkdy se dá počítat reálný čas.

Bylo to tím, že v krytu byl čas přirozený potřebám té podivné razící činnosti. Při pronikání vrstvami Země si člověk zvykne na dlouhé, tisíce a miliony let trvající proluky. Ale od probuzení se musel takový čas přizpůsobovat okolí. A počítání ve vteřinách, minutách, hodinách a dnech, takové počítání je příliš zbrklé. Když jsem vyšel ven, čas se rozběhl rychleji, než je zdrávo.

Ale zvládl jsem to. Jen jsem šel rychle po krajnici a nechtěl se ničím rozptylovat. Častokrát se u mne zastavovali auta a lidé, vše bylo tak rychlé, že jsem si to ani nepřipouštěl. Nejdéle asi trvala epizoda, kdy se mě snažili za pomoci heveru a těžké techniky odtáhnout. Tuhle událost jsem postřehl, trvalo to pár vteřin, tedy asi týden, ale moc se jim tento zásah nepovedl. Zřejmě mě nešlo za co zaháknout.

Během cesty od svodidel k místu výhledu u zatáčky jsem se držel co nejvíce na levém kraji silnice. Nechtěl jsem vzbuzovat rozruch. Je klidně možné, že jsem byl zatčen a převezen k výslechu. Během výslechu se mě mohli klidně ptát na různé věci. I kdyby se tak stalo - taková událost musela proběhnout neuvěřitelně rychle, neměl bych šanci porozumět jedině slovo. Jedna otázka ke mě však dolehla. Zřejmě někoho napadlo, že nahraje otázku na magnetofon a pustí mi ji osmsetkrát zpomaleně.

Nevěděl jsem, jestli mě převáželi do města a jestli sedím v nějaké kanceláři, z té chvíle si toho moc nepa-

Měl jsem dojem, že pravděpodobně blokuji dopravu v regionu, ale brzy už si všichni zvykli a cesta kolem mě byla udržovaná. Přešlo jaro, léto, podzim a zima a to všechno dvakrát a během tohoto ceremoniálu muselo tedy vyjít a zapadnout asi sedmsetkrát slunce, což byl jistě původ onoho zvláštního chvění a dojmu neustálého blikání. Zhodnotil jsem to nakonec prostě jako *západ slunce*.

Člověk na něco takového není stavěný. Takže jistě chápete, že hned, jak jsem narazil na rozcestí k chatě, volba, zda dál pokračovat po silnici nebo zmizet v lese, byla jasná. Pro první střet v reálném čase bude vhodná rozhodně chata, než město plné továren. Za dva roky mě už nikdo nesledoval. Můžu si myslet, že už si všichni zvykli a vyskytl-li se problém, prostě se dal lehce vysvětlit: „Extrémně pomalý muž, žijící, prosím, nechejte ho na místě, sledován pro vědecké účely.“

Jak jsem tak počítal, mohly to být skutečné dva roky.

Dva roky na silnici druhé třídy, to se prostě může stát, když se zaseknete cestou k městu. Naštěstí jsem z těch dvou let nic moc neviděl a kromě zmíněných lehčích incidentů si ani nic nepamatoval.

Při pohledu na dřevěnou šipku „500 metrů“ jsem nahmatal tlačítko, zatím instalované na viditelném místě v mé mysli. Jak jednoduchý nástroj. Chvilé soustředění mohla do téhle patové situace přinést nečekaný zvrat. Vůle se ozvala a jemně zrnění v mých uších se dalo potenciometrem stáhnout na nižší frekvence.

Uchopil jsem spínač a přehodil ho do opačné polohy. Totálně jsem se vypustit na hladinu šestnáctsetkrát nižší.

Zahučelo mi v uších, čas a prostor se vcuclo do jednoho bodu a pak se na druhé straně zas vyboulil a boulel vyplnil všechno kolem, až se ustálilo chvění vzduchu a já se mohl konečně pořádně nadechnout. Pociťoval jsem vítr, ucítil jsem nohy, ruce, znova celá ta masáž od obličeje ke konečkům prstů, smysly se zdály konečně procitlé. Vlahost vzduchu, sucho v ústech, nad sebou vycházející hvězdy (ha, podařilo se mi narazit na okamžik stmívání, jaké štěstí!). Přeběhl jsem od krajnice k místu, kde jsem ještě před chvílí viděl dřevěnou šipku. Byla tu lesní cesta, vedoucí do svahu. Šel jsem v nastávajícím šeru stále hlouběji do lesa. Po nějaké době jsem viděl světlo okna na obzoru. Když jsem se přiblížil, viděl jsem velkou černou chatu. Hospoda, v přízemí rozsvíceno. Tady mě snad nikdo nepozná. Doufám. Nechtěl jsem nic jiného, než si v klidu odpočinout. Jako celou dobu v krytu i v Zemi. Jen mě pořád od takového odpočinku něco rušilo.

Chata

Byl tedy podvečer, když jsem stoupal k chatě. Stmívání přehodilo barvy stromů do modra, lesní cesta byla ztichlá. V chatě se svítilo v dolních oknech, snad to byla i bledá záře puštěné televize. Z dálky svítil vývěsní štít se značkou piva. Název mi nic neříkal, dekorativní výzdoba etikety pivovaru poukazovala však datem 1346 na dlouhou tradici. Jen tak mimochodem mě napadlo:

opatrně připnul zpět a vyrazil ke dveřím chaty. Špinavý svetr jsem hodil do popelnice u vchodu. Dal jsem si pozor, aby nešlo slyšet vyklápění a zaklápění víka: zdálo se, že uvnitř je přeci jen pár hostů.

Důležité bylo - vypadal jsem už jinak.

Oprášil jsem se. Kalhoty byly sice špinavé, mohl jsem být i turista, co zakopl na lesní cestě.

Rázně jsem otevřel a vešel do nálevny. Ticho, jen televize běžela. Pořad pro malé kutily. U stolu seděli čtyři muži, mlčeli, koukali se před sebe. Pozdravil jsem, zahučeli nejednotně v odpověď, jen výčepník zahlaholil jasněji: „Dobrý večer.“ Sedl jsem si ke stolu zády k televizi. Výborně, nikdo nic nepoznal. „Co to bude?“

„Jedno pivo.“

Pak ještě chvíli mlčení a když mi hostinský donesl pivo a napsal čárku, zahlaholily hlasy:

„Prokope, v kolik končíš?“

„V deset. Nahoře jsou kdyžtak dvě cimry“

Oni popíjeli, já přemýšlel, čím zaplatím. Zašátral jsem v bočních kapsách kalhot. Chvíli jsem hledal a pak přeci jen našel poslední zbylou bankovku. Byla pomačkaná, špinavá, ale doufám ještě platná. I tahle bankovka byla kdysi součástí tučné obálky s penězi, kterou jsem před lety dostal od mineralogů jako závdavek pro další spolupráci. Snad jsem si jí tenkrát přehodil v kapsách, abych měl jednu po ruce, kdyby došlo cestou ke komplikacím. Vyrazil jsem totiž tenkrát plný energie do krámu s kopacím náčiním. A po několika letech se najednou ocitám zde – v podhorské chatě, odřený, unavený, nezavedený ani v jednom ze zavedených prostorů a časů.

Přítom nic z toho, co se nyní dělo, nepůsobilo kom-

„Mohl jsem se taky prokopat někam úplně jinam.“

A byl jsem opravdu rád, že to dopadlo zrovna takhle. Jen jsem se trochu obával, že jak vejdu dovnitř, tak všichni poznají toho špinavého chlápa z článku „Extrémně pomalý muž prý pouze žije v jiné rovině času!“ Podíval jsem se na sebe: potřebovalo to změnu.

Sundal jsem špinavý svetr. Bylo chladno, někdy na začátku třetího jara. Stará košile pod svetrem byla ještě vcelku zachovalá a nebyla v ní zima. Zaklepal jsem lehce se svetrem – vytvořil se kolem něj lehký obláček. Byl hrozně zaprášený. Rozhodl jsem trochu změnit svůj zevnějšek: omyl jsem si hlavu v sudu pod okapem, vysušil si vlasy o rukáv. Uspořádal jsem si jinak vlasy, než jak byly na fotografii v novinách. Počítám – může to být tak rok, co vyšel ten článek. Lidé si tyhle věci nepamatují. A když jsem na silnici zjistil, že něco neklape, přiložil jsem si dlaň k tváři. Abych se aspoň trochu chránil. Proč by někdo zkoumal pomalého muže? Jistě se za čas objevila jinde zajímavější událost. Co je to za nesmysl: „...pro vědecké účely“? Celé jsem si to vymyslel?

Zbyla mi jen velká únava, měl jsem hlad. To znamená, že jsem se musel postarat o tohle skutečné tělo. A to tělo bylo zatím uloženo v zaprášeném obalu, ze kterého bylo lepší ho vyndat.

Vedle chaty byla bouda na nářadí. Dveře byly sice na zámecku, ale petlice visela na dvou zrezlých hřebících, které šly ze dřeva hravě vytáhnout. Uvnitř jsem v pruhu světla z chaty zahlédl věšák a pracovní oděvy. Nevím proč, ale prohodil jsem si košile, snad v dojmů, že tak budu více anonymní. Změna oblečení neměla smysl, obnošená stejně jako zcela nenošená košile si byly podobné. Ale touto drobnou změnou jsem se cítil chráněn. Pak jsem zámeck

plikovaně. Hostinský líně pokuřoval za pultem, muži zapředli hovor o různých sečných nástrojích, o cestách v lese, že viděli na mítně daňky, že je ještě brzo na sezónu, ale v okolí už se ubytovali nějakí turisté. Pochopil jsem, že pracují v lese a že se můžou ještě teď večer vrátit do města nebo tu přespat. Také jsem pochopil, že v kalendáři je zřejmě pátek a tak skončil pracovní týden. Trochu jsem jim záviděl. Jak jednoduše tu všechno probíhalo. Mě skončilo několik pracovních let. Měl bych například své tělo odměnit vydatným jídlem. Ale bohužel jsem mu dal jen to nejlevnější, co tu měli. Nevěděl jsem, jestli s tou jednou bankovkou vystačím.

Zeptal jsem se hostinského na nocleh. Zavedl mě do hořejšího patra ukázat pokoj. Bankovka mi stačila akorát na útratu a jeden nocleh. S těmi penězi to bylo zvláštní – v té situaci bylo příliš mnoho kdyby: kdybych tenkrát v sále nechtěl žádnou obálku, kdybych si myslel, že jsem ji celou zutilkoval na nákup krumpáče a ostatních nástrojů ke kopání, kdyby mi v neopatrnosti nezbyla ta jedna bankovka zmačkaná na dně kapsy – neměl bych prostě čím zaplatit. Jak jednoduché. Spal bych venku nebo tu jen požádal o vodu. Ale i druhá strana kdyby mi nevalila: I venku bych usnul, i bez chaty bych se obešel, zapadl bych v lese na tichém místě a pozoroval hvězdy. Nic by mi nevalilo. Možná jen časem by byl opravdu důvod mě předvést k výslechu. Věci se děly sami. Prozatím tu byla sehrána krátká scénka s šťastnou pointou. Od zítra budu ve městě...tam se uvidí.

Hospodský mi ukázal jednoduše zařízený pokoj, postel, noční stůlek a lampička, křeslo, kamna, šatní skříň napravo od dveří a na ní staré rádio. Bylo tu chladno. Sešel jsem s hospodským do chodby, vedoucí do sklepa, kde

bylo vyrovnané dříví na otop. Nabral jsem si plnou bednu. Za dřevo chtěl hospodský jen doštípát zbytek z polen, tak i tak by musel v pokoji před víkendem zatopit. Trocha uhlí zbyla v pokoji, na jeden večer to stačí.

Dřevo jsem našťípál rovnou šest velkých polen, krev se mi rozproudila po tuhém těle. Připomnělo mi to krumpáč...násada, ta poloha se sekerou, ten rozmach, ty údery. Na chvíli se mi zatmělo před očima. Našťípál jsem si klacíky na podpal a odešel do pokoje.

V pokoji jsem zapnul stolní lampu, odhrnul závěsy a rozdělal oheň v kamnech. Ze začátku trochu kouřila, ale pak se plameny rozpraskaly a zavanula tu příjemná vůně smrku. Necelou půlhodinku jsem se věnoval ohni a ta činnost mě uklidňovala. Žádné rychlé pohyby. Praskání a světlo. V pokoji zůstávalo ještě chladno ze studených zdí, ale z rozdmýchaných kamen se začalo brzo linout příjemné teplo. V plechovém kýblu tu zbylo trochu uhlí, které jsem hodil do kamen, když už dřevo dobře hořelo. Vylétly saze a plameny zamlaskaly. Teď byl oheň nakrmený, mohl jsem nechat pokoj protopit a sejít zpět dolů do nálevny.

Zbyli tu už jen dva muži. Ti se asi rozhodli nakonec zůstat v tom druhém pokoji v patře. Seděl jsem, pil poslední pivo, na které mi zbyly peníze a díval se na televizi. Dlouho jsem nic takového neviděl. Televize vydávala tichý zrnivý zvuk. Slabší než dráty v krytu, ale uspávající. Soustředil jsem se na moderátorku zpráv, informace mi pronikaly ušima dovnitř, to jsem věděl, ale mozek nedokázal ty informace zpracovat. Tiché zrnění v mojí hlavě sílilo. Věděl jsem, že nesmím dopustit, aby se přepínač v mé hlavě zase přehodil zpátky. Být extrémně rychlý nebo pomalý se sem nehodilo. Televize šuměla a tmělo

si zuby a jdete spát. Ale pak se otočí páčkou, odklopí se rošt a velké rozlehlé prostory Vám nabízí tisíce možných variant a mutací detailů, vztahů, číslic, dojmů ze situace a mnoho dalších, v tu chvíli důležitých skutečností, že se můžete v návalu deja-vu pouze obrnit a zaseknout se: „Přelud...přeladit!“ Jako dálkovým ovladačem jste pak přepnuti na vedlejší kanály, co jsou napojené opět na základní desku téhle převrácené roviny. Pamatuji se ještě na rachocení kamenů, jako když se štěrky sype do díry. Prohlubeň po výbuchu. Krumpáč. Kopáčské příručky. U samého kraje iluze, tam se otočit a zpět.

Pak se mi obraz před očima ještě více rozmazal. Když se točení ustálilo, ocitl jsem se ve sloji, v níž jsem se kdysi během své cesty zastavil. Ano, někdy na konci období čtvrtohor, které vlastně trvá až dodnes. Seděl jsem tam ve skulině přesně v místě, kde před tisíci lety seděl u ohně nějaký chlupatý muž, žena a dítě. Oheň osvětloval celý vnitřní prostor jeskyně. Zdála se dost hluboká, stačilo si ty kilometry jen domyslet... ale věděl jsem, že jsem jen v čase, ne v prostoru. Muž, žena a dítě byli staří, velmi staří, tam pod zemí byla cítit všechna přešlá období a mně bylo, jako bychom se tísnil v malém prostoru jen pár metrů pod dálnicí, po které přejíždějí auta. Byl to jediný okamžik, kdy jsem se na svojí cestě trochu víc zastavil. Jinak jsem měl dojem, že budu během té nekončné pouti mluvit pouze s úlomky nádob a nástrojů, se zkamenělými kostmi a kůžemi, s kameny a uhlím. Jako kdyby na delší rozhlížení nebyl čas. Stále kupředu, nekončící dlouho a bez zastávek.

Bylo dost horko, když jsem se blížil k jádru. Nesnesitelné horko. To nepomůže ani sundat si svetr. Nechtěl

se mi před očima. Stěny se zahýbaly, jakoby se vypoukly, jako by se chystaly projít skrz sebe naruby.

„Sakra, to se nesmí stát!“ vyrazil jsem ze sebe nahlas. Muži se po mně otočili, ale pak zas pokračovali v hovoru. Hospodský přišel ke stolu:

„Je vám dobře, pane?“

„Nic, nic, jen jsem si na něco vzpomněl, už je to dobré.“

„Ještě pivo?“

„Pivo...e...ne...Jen možná obyčejnou vodu...Už nemám peníze, promiňte. Půjdu už stejně nahoru.“

Budu muset být ostražitý. Brzo jsem se rozloučil a šel zpět do pokoje. Na zítra mi zbylo jen pár drobných. Nevěděl jsem, co budu dělat. Mohl jsem si v duchu říct, že zítra už budu dole v tom velkém městě. Ale také jsem se nemusel probudit na tomtéž místě a v tomtéž čase. Takže bylo zbytečné cokoli plánovat.

Mezihra

Ležel jsem na jednom bodě. Hledáček byl zaměřený skrz strop pokoje, v chatě ve svahu neznámých hor, blízko industriálního města. Vystoupil jsem z vrstev uhlí, kterým jsem zatopil v kamnech, rudě tam žhnulo. Byl jsem ve zvláštním druhu polospánku. Postupoval jsem zemským jádrem a bylo to stejně jako napustit a vypustit čas a prostor kolem. Šel jsem do inverze cestou v Zemi a obrácení stran bylo i v čase. Tuhle noc jsem ležel a viděl velké pláně, spoustu spojů, drátů, pak to byla stěna, která se napřímila. V noci se odehrával opak skutečného světa. Přes den se normálně procházíte, mluvíte s lidmi, zajdete na oběd a večer na pivo, pustíte si televizi, vyčistíte

jsem zahodit nic z toho, co jsem měl s sebou. Hlavně držet krumpáč. Jenom mechanicky s ním mávat, ale v jádru není k ničemu. Ztratit ho někde cestou, někde v púlce, v té žhavé výhni - tak to by byl dočista konec. Vlasy, ruce, obličej, oblečení, všechno špinavé. Během mechanických rozmachů jsem ty věci ze sebe sundával, šlo to špatně, ale šlo to. Všechno bylo nakonec nejlepší svázat do koule a tu si přivázat rukávy k tělu. A pak jsem se pomalu rozpustil jak máslo.

Když jsem začínal znovu tuhnout, jako led, jako vosk, tak jsem si uvědomoval, že každým dalším máchnutím budu dál a dál od jádra, že je to jako pádlování – nejdřív proti proudu, pak stržen vírem a pak nesen proudem a s každým odrazem rychle se vzdalovat středu. A teď už mě čeká jen cesta k povrchu, na druhou stranu. Začalo se ochlazovat, vrstvy nastupovaly zrcadlově obrácené po sobě, v opačném pořadí než předtím. Bylo to příjemné zas se zchlazovat, nejdříve mořem, žhavost začala ustupovat první vodě, pak čím dál více vody. Na dně barevné řasy a korály a pak nějaké ryby a stromy... V karbonu a devonu bylo vskutku nádherně, ještě žádné pohromy, přestože dosud to celé vzešlo z jedné velké katastrofy.

A vrstvy se ztenčovaly a třídily na čím dál kratší úseky. Provrtat se jimi už nebyl takový problém a tak jsem věděl, že až se odsud budu hrabat opačným koncem ven, musím v hlavě zmáčknout to pomyslné tlačítko. Neměl bych se probírat ze spánku šestnáct set krát pomaleji... to by bylo špatné pro mě i pro hostinského, kterému by asi brzo došlo, kým je jeho host.

Vyloupl jsem z této noci povědomí o tom, co bylo a jen

střípek o tom, co bude. K určení nadcházejících událostí bylo třeba zcela opačného garde: přepnout se v zaseknuté fázi. Navigovaly mě nejasné informace: Někdo mě zítra ráno vyzvedne, převez do města a usadí v podniku, kde jsem měl už dávno sedět a mrhat časem. A v rychlosti mi prošel hlavou seznam jmen, s nimiž bych se měl setkat. Vypadalo to jako recepce. Nejraději bych ji zaspal, ale kladívko v hlavě bylo neodbytné a opakovalo frázi:

„Máš - tu - poslán - které - musíš - splnit!“

S chutí bych to někomu předal.

O několik hodin později

O několik hodin později vím, že se budu muset zvednout a rozhýbat svoje oči. Budu se muset zvednout a držet nit, a to bude nejtěžší. Tenkou nit, aby se nepřetrhla. Pochybují ale, že jí venku můžu někomu předat.

Jen o pár hodin později bude dole v hospodě sedět nějaký muž z města. Venku bude vycházet slunce. Ten muž mě odveze pryč z téhle chaty. Pojedeme po silnici, která vede od bunkru k výhledu a pak dolů a dolů do srdce té industriální zóny. Nechám se vysadit v nějakém podniku. Ještě ne hutnickém, spíš někde, kde mají čerstvou kávu a snídani. Ten člověk mi ji zaplatí, stejně jako první útratu, kterou se rozhodnu začít v nové situaci. Ta útrata bude zároveň můj plat. Ten symbolický plat mi bude poskytnut za službu, o které zatím nic moc nevím, bude to však pravděpodobně souviset se starým mineralogickým spolkem a s kopáčskou činností, které jsem se až dosud věnoval. Od té doby, co jsem byl pryč, se už mineralogický spolek dávno rozpadl a na prázdné místo

po něm nastoupili jeho protivníci.

Tohle mi rychle probíhalo hlavou, když jsem se vracel z širých plání zpět do úzkého prostoru pokoje, kde jsem ležel. V kamnech žhnuly poslední uhlíky. Bylo cítit, že je před ránem. Venku bylo chladno a za okenními tabulkami vystupovaly obrysy stromů, utopené v mlze. Mezi větvemi se probouzeli ptáci a rozhodli se na začátku jara vydat válečný pokřik. Bylo to magické ráno a probíhalo v reálném čase. V hloubi lesa se kondenzovala pára, celý proces se uskutečňoval naráz a na tisíci místech zároveň. To bylo zřejmě na tom to nejúchvatnější – že celý výjev byl tak pomalý a přitom odpočítaný přesně na vteřiny, jejichž délka zůstávala neměnná. Idylický obraz rána narušil zvuk motoru. Auto se přibližovalo po lesní cestě k chatě. Pak znělo už docela blízko, zastavilo se někde na prostranství před chatou. Ještě bouchnutí dveří auta a lehce vrzavý zvuk při vstoupení do chaty. A pak zase ticho.

Škvírou se mi do očí dostalo slunce. Vycházelo za kopcem a svítilo úkosem do pokoje. Byl to příjemný, lechtavý pocit. Brněla mi hlava, jako kdybych přistával do hlíny rovnou nohama napřed a strávil takhle zarytý celou věčnost. Instinktivně jsem se oklepával v rukou a pořád držel pomyslnou násadu. Už je někde hluboko. Ale k jádru daleko. Zasekává se. Zasekává se jako já.

Krumpáč, samozřejmě, neřád jeden.

Ráno dole v chatě

Vstal jsem tedy brzo, oblékl se a sešel dolů po schodech. Bylo to, jako bych se probudil někde u Bergenu

a sestupoval po točitých schodech hotelu. Zdi se vydouvaly, schody se z mého úhlu pohledu rytmicky odklápěly. Bylo to únavou, bylo to i jemným atakem provlečené skutečnosti. Kde jsou ti tlachající chlapíci z večera? Zbylí dva spali ve vedlejším pokoji, hostinský bydlel zřejmě v přízemí za nálevnou.

Byl víkend. Na začátku jara. Nikdo nikam nespěchal, chata stála pořád na tom samém místě v horách nad městem. Po alkoholických smrtích předcházející noci spaly doma tisíce mužů i žen. A já jsem tu sestupoval za rozednění dolů po schodech a netušil, co mě čeká. V noci jsem byl v cizí zemi. Teď jsem držel pevně stisknutý pomyslný spínač ve své hlavě. Jestli povolí, tak můžu očekávat, že do mě za chvíli praští heverem, aby zjistili, co se děje.

Vešel jsem do nálevny. Byla to předem přichystaná past. Slunce vycházelo a jeho paprsky kouzly skrz závěsy květinové vzory na zdech. Bylo vlahé ráno a venku se ptáci předháněli ve svém zpravodajství. Bylo to tak pečlivě přichystané. Hostinský ležel ve svém kamrlíku. Přichystal přichozímu kafe a pak si šel znovu lehnout. A já jsem byl v pasti.

Sedl jsem si ke stolu naproti tomu muži. Bylo mu tak pětadvacet, vytáhlé postavy, trochu propadlé tváře, tmavé krátké vlasy, neholený, vraštil čelo, pomrkal pravým okem, bedlivě si mě prohlížel.

„Tak to jste vy?“

Znělo to dost nepravděpodobně. Neočekával jsem, že by vůbec otevřel ústa. Myslel jsem, že mě prostě jen odveze a basta. Usmál se a já si vzpomněl na bunkr a své rozvíčování svalů. Vypnul jsem levý koutek úst, který mi šel nahoru někdy spíš samovolně a dorovnal ho pravým koutkem. Mohlo to vypadat jako pousmání, svaly mi říka-

ly, že můžou ještě víc, ale přičetl jsem rozespalosti, že to bylo maximum, na co jsem se zmožil. Muž seděl u okna za stolem, který napůl rozkrojil silný paprsek, pronikající zvenčí zkrz stromy. Venku stále zpěvavě vykřikovali skřivani. Tohle konejšivé pípání zastíralo události, které nás dnes čekaly. Trochu jsem zaklonil hlavu a nechal se polechtat teplým vzduchem, proudícím sem oknem. Přes sklo i přes stromy a dolů asi pět set metrů srážem k silnici a městu. Už za hodinu budu někde jinde. Jestli ale neudrím to tlačítko, může to být za rok, za dva, a nemusí to být taky nikdy.

E, a co pak s krumpáčem? Nadarmo bych se plazil svou rychlostí k opačnému konci. K době, kdy jsem si myslel, že mám události pevně v rukou. Dopomáhejme si sdružením, které má ještě tu energii stočit nezvratné děje ve svůj prospěch. Všichni, kdo mají co dočinění s protimineralogickou ligou. Už jsem viděl jejich tváře. Ten chlapík mě tam za nimi odveze. Nic už nám nestojí v cestě. Předpokládám, že má dostatek benzínu v nádrži a i kdyby ne, tak krátké zastavení na benzínové pumpě je bezpochyby součástí následujícího představení. Bezvadně připravené divadlo. Fraška o třech dějstvích: Úkryt, cesta podél krajnice a chata. Teď mě čeká jen převoz do města v jakékoli formě.

Celých pět minut jsem chtěl něco říct, ale nezmohl jsem se na nic. Ten muž naproti si mě prohlížel a já jeho. Chtěl jsem říct: „Nešlo by to nějak odvolat, zrušit?“ Ale to mi přišlo zbytečné. Co s tím, jen bych to o pár hodin, maximálně o den posunul.

Muž se nakonec opatrně pustil do hovoru. Třeba řekl, že si mě představoval úplně jinak. Na to bych mu řekl, že já si nemohl představovat nic. Byl jsem rád za příjemné

ráno, za ticho před bouří. Kdyby to byl kdokoli jiný, jeho sestra, bratr, tak i tak by mě naložili a odvezli.

Kafe bych si ale dal. Ukázal jsem tedy aspoň na jeho hrnek a on ukázal na nálevní pult. Šel jsem k pípě a u poličky s chipsy byla zásuvka s rychlovarnou konvicí. Nasypal jsem si kafe z pytlíku, co byl pod pultem, dva sáčky s cukrem jsem vzal z táčku vedle rádia. Chtělo by to ještě smetanu, ale tu jsem oželedl, byla v ledniče v místnosti, kde dospával hospodský.

Oba jsme popíjeli a tvářili se spokojeně. Ten naproti mluvil o městě, kam máme namířeno. To se mi líbilo a jeho bavilo vyprávět. Konečně se moje pozornost obrátila navenek, přestal jsem se zabývat cestou skrz jádro. On přidal veselou historku a oba jsme se zasmáli, aspoň to tak vypadalo. Výborně.

Dopili jsme kávy, cinkli lžičkami. Slunce postoupilo. Olizovalo teď lištu u stropu a televizi v rohu. Zvedli jsme se od stolu. Chlapík položil bankovku na tácek u pípy, kde nešla přehlédnout. Vzal si krátkou šedou bundu a mě nabídl silný rozepínací svetr. Venku bylo chladno a já dosud zůstával ve vyměněné košili. Dole se ještě upravím. Poděkoval jsem a oba jsme vyrazili ven.

Nasedli jsme do auta. Bylo už tak po osmé. Všude světlo, které se prodíralo smrků, vytvářelo světelné obrazce na prostranství před chatou a lemovalo cestu, vedoucí dolů k hlavní silnici. Kdyby nebylo jaro, byly by tu v jiném období celé rodiny na houbách. Myslivci by čekali na své srny. Možná tu i někde čekají. Možná už i první turisté se vydali do hor. Pro mnohé je nadcházející víkend příslibem klidu a odpočinku. Ráno, kdy si pomyslíte, že dnes to bude jinak.

Zasedli jsme a připoutali se pásy. Řidič nastartoval,

autem to trochu škulbo. Zvuk motoru se rozprostřel po lese a mohl vzbudit hostinského. Najde padesátikorunu na táčku. A my budeme pryč.

Sjížděli jsme cestou dolů k hlavní silnici. Slunce pronikalo světelnými fleky skrz přední sklo. Jeli jsme opatrně a pomalu po příkré úzké asfaltce od chaty. Za chvíli už jsme byli na hlavní. Míjeli jsme zatáčku, na níž byl ukazatel. Viděl jsem blištící se střechy a opar nad městem. A pak jsme jeli po svahu s panoramatickým výhledem na celou oblast rozlehlé nížiny pod horami. Dominovala jí zastavěná plocha, město pod námi se lesklo se svými budovami a komíny. Tam někam mě neznámý řidič zaveze a vysadí. Odtud už budu trávit čas jinak.

Nad městem

Cesta dolů po hlavní silnici by se dala nazvat palubním deníkem. Tuhle silnici jsem dopodrobna znal. Prý jsem tu strávil dva roky. Možná víc, možná míň. Když jsem se v tu dobu otáčel tam, kde mělo zapadat slunce, bylo to jen podivné chvění světla nad městem. Bylo to tak rychlé. Ale teď tu byl pravý opak – dlouhý a táhlý východ slunce. A cesta dolů se mi zdála nekonečná. V autě jsme mlčeli.

Šlo vidět všechno shora. Jako mapa. Staré mapy a nové obrazy, omleté téma. Nezastavit se. Nehledět. Jen čekat, čekat až se autem propleteme do centra a čekat na vysazení.

Bude to proces vysazení. Vysazení v konkrétním podniku. Pomalé kroky, pomalé pronikání hluku. Ticho, které obklopuje Zemi, starý bunkr, cestu k silnici, chatu

a noční svět, to ticho se pomalu rozelele na kusy a zmizí. Pronikne hluk. Skřípání, pískání, drnění, lomoz, hlasy, hovory, dialogy.

Chtěl jsem se pořád na něco zeptat svého současného šoféra. Asi i on by se na něco zeptal, mlčení se mezi námi prohloubilo do vzájemné opatrnosti. Ale jak jsme klesali mezi stromy a jak nám pomalu ujížděl před očima výhled na město dole a na plochou krajinu kolem, tak jsme uznali nezávisle na sobě mlčení jako naprosto regulární formu komunikace. Pozoroval jsem modré šablony, které vystupovaly na obzoru a přibližovaly se. Slunce zářilo a spínač byl na svém místě. Cedule města. Cesta předměstím. První odbočky v řadách domů. Ještě stále šlo vidět město trochu z nadhledu. Blížili jsme se. Ráno bylo natažené. Pod námi centrum města, které se zvolna probouzí a některé továrny a firmy už dávno plní provoz a linky na víkendovou směnu. Ráno, kdy se otvírají obchody a ještě celé dopoledne bude plné mechanických pohybu a gestikulace.

Pořád jsem se cítil nějak odebraný z té situace. Nebylo proč, všichni kolem byli připraveni. Kdybych viděl ty spřízněné duše v řadě a dal se s nimi do řeči, za chvíli bychom se smáli nebo plánovali společný únik. Ale tohle ráno bylo vleklé a k nastávajícím událostem se nám to zdálo daleko. Mě i šoféra z toho mohli jen tak brnět nohy a mohli jsme vraždit čela. Ve skutečnosti (v níž není díra) to bylo jen pár minut do cíle naší cesty, do vysazení, do procesu ne nepodobnému vykládání velkých kontejnerů v rušném přístavu. Kolik to zabere práce a přitom už to v mé mysli dávno proběhlo.

„Co budete dělat až dojedete dolů?“ zeptal se mě náhle šofér.

„Kam až dolů? K vám? Jedeme přeci k vám?“

„Ale to vy si určíte?“

„Myslím, že bude ze začátku dost práce.“

„Práce?“

„Uvidíte.“

Muž jen zakroutil nevěřičně hlavou. Ještě chtěl něco říct, ale po dlouhém mlčení byl tenhle dialog jako smršť, tak jsme vyčkali a nechali jen oči přejíždět po značkách a nápisech.

Nadhled už zmizel. Vjeli jsme do nitra města. Zvuky, ruch, linie a okenní římsy, výkladní skříně a vývěsní štíty, reklamy, šedé zdi, staré kasárny, tovární bloky. Tramvaje, cinkání a chodci na přechodech. Najednou tolik věcí. Skrz industriální zónu. Nad námi byla silná potrubí i spleť tenkých trubek, přemostění, průchody, zastřešené chodby, z okénka jsem viděl budovy továren, kanceláře, vratnice, koleje, závozy, zákazy vstupu. Hlavu jsem musel vyklonit při objíždění velké těžební věže i vysokých komínů, kouřících chladicích tunelů, přemostění s dlouhými pásy. Projížděli jsme pomalu po bočních ulicích směrem k centru. Z komínů šel kouř a v něm saze, které předtím byly uhlím a ještě předtím stromem. Seděl jsem pevně zapřený, zaseknutý jako spolujezdec mého průvodce. On držel volant a věděl, kam jedeme, já jen věděl, že nás čeká „práce“, ale nechtěl jsem o tom mluvit. Cítil jsem se jako to uhlí, ještě nevytěžené a nespálené. Ještě se k němu neprorazila štola. Nebo naopak vedle, jen pár desítek centimetrů ode mě. Byl jsem pevně zaklíněný mezi ostatními kusy, navazovali jsme na sebe a byli jsme jedna velká uhelná žíla, byli jsme sloj a byli jsme špinaví.

Měl jsem se něco dozvědět o svých bratřech a sestřích, vědět víc o rodičích a prarodičích, měl jsem znát dobře i svoje děti a vědět, jak budou oni vzpomínat. Ale i když jsme byli všichni tak svázaní, stačila chvílka a mohli jsme se rozsypat na suť. Mohli jsme tady pak všichni vyletět ven zpátky do vzduchu, ze kterého jsme kdysi načerpali kyslík, abychom pak padli do bláta. Byli jsme jako stromy a naše kořeny se pod zemí mísily, ale za čas jsme skončili jako uhelné balvany a naše těla byla černá a tichá. A tak nám to vyhovovalo.

A tak se není co divit, že když jsem se ocitl zase tak blízko původnímu záměru našeho stvořitele, tak jsem se zasekl a začal se bát. Nerozuměl jsem tomu. Věci byly nastavené tak, abych vzal násadu a kopal. Ale nedokopal jsem se pořádně nikam. Prošel jsem jádrem a nechal si tělo rozložit na malé částičky, ale uhelný prach jsem z něho nesmyl. Kde je bunkr, kde je chata, kde je jedna noc v pokoji s kamny? Kde je něco jako radost z jednoho vydařeného pruhu světla, který se tak krásně rýsoval ranním rozespalým sálem nálevny? Tam někde v kopcích. Tady není nic, nebo jen málo. Práce obnáší i tuhle tezi: „Radost snad zase bude“.

Mám se setkat s ostatními uvězněnými ve vrstvách a probudit v nich život. Jednu jiskru a zapálit se. Nechat se vynést trubkami do vzduchu a pak jen vzdechnout. Sestry, bratři, soukmenovci:

„Objednejte si vše na útraty nového geologického spolku!“

Je to rozsáhlá organizace, čítající bezpočet členů. Je nutné je dobře identifikovat. Proto mám být vysazen v podniku a postupovat důkladně a obezřetně v této ním-
ravé práci. Odvrácená strana, kterou jsem zahlédl ces-

tou Zemí i v noci v pokoji, se rozrostla i v opačný směr. Svět se vydul směrem dovnitř a já se nezadržitelně zasekl. Noviny připevněné na silnici, dlouhá cesta k bunkru, komíhání světla, které mělo původ ve vycházení a zapadání slunce. Snad mě zas neodvezou k výslechu, snad se zas neocitnu zaseknutý v dlouhých hodinách, strávených u jedné otázky z magnetofonového pásku. Ta matematika byla neúprosná: osmsetkrát nebo šestnáctkrát? Věta vyslovená rychle, či pomalu? V normálním tempu? Co setina sekundy, to den? Zvuky se protáhly do neslyšitelného spektra.

Tím asi definitivně můj průvodce pochopil, co jsem myslel oním „práce“. Když zastavil u zadního vchodu své kavárny a otevřel dveře auta, už na mě vůbec nemluvil. Věděl, že je to zbytečné. Pravděpodobně když jsme zabočili na náměstí, tak se o to ještě snažil. Slyšel jsem první větu, ale pak se zvuky posunuly jinam. Mžikl jsem očima a nastavil překvapený výraz. A můj průvodce se v první chvíli zděsil. S očima dokořán řekl jen: „Zadrž... tttttttttttteeeeeeeeeee!“ a dál už to bylo jen jako když fouká silný vítr o hřeben hory, nehmatatelný dusot, basy smíchané se středy. Viděl jsem v duchu potenciometry, jak se otáčejí směrem dolů. Dunění a tuhost prostoro-
u a zkondenzovaného času. Bezčasí. Zaseknutí.

Vysazení

Vysazení probíhalo trochu dramaticky, ale vcelku snesitelně. Můj průvodce ještě chvíli nechtěl věřit tomu, co se stalo, ale protože byl na tuto variantu připraven,

došel nakonec pro barmana a oba mě dostali dovnitř na mé místo. Pro případ, že by to bylo nutné, nechal si můj průvodce u plechových dveří skladu vozík na sudy a řekl muži, kterého jsem za čas poznal jako barmana onoho podniku, aby pro jistotu přišel už brzy ráno. Barman dal na schody plechové nájezdy pro vozík a sjel s ním k autu. Postavili mě na něj, provedli to rychle a obratně, pochopitelně dvakrát netoužili po tom, aby je při této činnosti někdo spatřil. Tělo jsem měl tvárné, takže mě stačilo dobře přidržet a s mírným rozběhem se mnou vyjet po kolejnicích ke dveřím skladu. Byl to jen malý sklad potravin a náradí, stejně jako kuchyňka za ním, všechno pasovalo dobře do obrazu menšího, ale v širokém okolí velmi oblíbeného podniku. Tedy oblíbeného jen pro určitou vrstvu obyvatel tohoto města. Tolik různorodá a přitom vnitřně tak pevně spleená vrstva.

Podnik čítal všehovšudy asi šest stolů, místa tu však bylo dost. Kavárna byla málokdy zcela zaplněná, snad jen o víkendech, kdy tu chodili i jiní místní a podnik sloužil pro zavedené jako výměník sil k dalšímu použití na celý týden. Oblíbenost podniku byla zřejmá. Takové informace jsem z prostoru odušil, nikdy si je ale neověřil.

Teď tu však nejsem, takže vyprávění nechávám běžet samo. Teď jsem byl totiž zaseknut a přepraven pomocí vozíku do kuchyňky, kde se chvíli průvodce a barman rozhodovali, kam se mnou. Nakonec přeci jen usoudili, že se budou držet původního záměru, jak bylo zamýšleno po mém příjezdu, ať by byla situace jakákoliv: posadí mě ke stolku hned vedle výlohy podniku, hned k velkému oknu, z kterého šlo vidět na náměstí. Splní se tím původní záměr, který tu šlo cítit ve vzduchu a atmosféře hostů už několik dní. Už několikrát se ptali na příjezd

cizince. Očekávalo se tedy, že hned jak přijede, posadí se u stolku hned napravo ode dveří. Ten stolek stál trochu osamoceně, ode dveří ho dělily úzké skleněné výplně, které byly vsazeny do rámu vchodu. Vcházelo se z náměstí, na kterém byl podnik v jeho levém dolním rohu. Tedy, když člověk přicházel od kostela k centru. Na náměstí byla kašna, na níž bylo sousoší, připomínající malou sluj a postava z ní vycházející měla podobu antického jinocha. Napřáhoval se v gestu, kterým se brání či se snažil rychle rozpřáhnout proti neviditelnému nebezpečí. Bylo to jako žánrový výjev z loveckých scén. Antické rysy a jistá uhlanost jinocha dodávala sousoší patřičné vážnosti a ponechávala přihlízejícím volný prostor k interpretacím. A pak i celé náměstí by stálo za dlouhý popis. Ale ten bych tu přeci nemohl rozvinout, když jsem tu momentálně vůbec nebyl, to dá rozum. Ponechám popis města turistickým bedekrům. Zás tak vydatný by nebyl, alespoň co se týče pamětihodností.

Já jsem zatím jen v rovné poloze na vozíku a průvodce s barmanem mě opatrně usadili ke stolku, kde jsem jako jediný ranní host nepřehlédnutelný. Nechtěl jsem žádné dojmy očekávání, být důležitý už se mi to protivilo, přirozená potřeba vydávat slova, byla zbytečná. Poslouchat cizí hovory nešlo, byly by to jen dunivé zvuky. Pokud poslouchat, tak jedině jako pod hladinou. Chtěl jsem zapomenout, co jsem vykopal, zahrabal, rozvrátil a zahodil cestou jádrem. Chtěl jsem zapomenout chtít - šlo to těžko, protože se to navzájem vylučovalo. Na všechno je potřeba hromada času. Toho jsem tu mohl mít až až.

Takže jsem se nechal usadit ke stolku u výlohy a čekal jsem na sluneční pruh, až se mě dotkne. Pak bych se oklepal a přemístil veškerou pozornost k uším. Zatím

bylo ráno a na dveřích byla cedulka, která pravděpodobně znamenala, že podnik je ještě zavřený. Bylo to dnes výjimečně, ale to jsem nevěděl. Kdyby někdo přicházel směrem od kašny k těm dveřím, četl by:

„Dnes z technických důvodů otevřeno od 11:00.“

Za pět minut jedenáct

V první polovině téhle divné historie se nějaký chlap prokopal skrz Zem, vylezl bunkrem na světlo boží a zasekl se někde mezi pár minutami a zhruba dvěma lety. Strávil noc v chatě, nechal se odvézt do města plného továren, a teď sedí v kavárně na náměstí s kašnou a čeká, než otevřou. A čeká, až přijdou ostatní a začnou něco vykládat. Nejdřív tu byl vyložen a pak snad téhle situaci dá místní personál a příchozí hosté nějaký směr.

Předně bych měl napravit jeden závažný prohřešek a měl bych se představit: jmenuji se Jacob Heinz a kdysi jsem už tady seděl. A dvě nejdůležitější postavy, které jsem poznal během krátké doby těsně před jedenáctou dopoledne v tomto teplém jarním dni, byl majitel baru Nikolaj a číšník Franc. Ten, co mě sem přivezl z hor, a ten, co mě pomohl naložit na vozík a převézt do kavárny. Nikolaj a Franc. Už ten samotný kontrast jmen by stál za delší popis. Odpoutávám se od opěradel a pomyslení na to věčné „měl bych“ a nechávám si tu mihnout první dvě významné epizody zdejšího pobytu. Nikolajův příběh je velice zajímavý, i okolnost, za jaké se stal majitelem zdejšího podniku, je bizarní historkou. Z jména jde cítit snad nějaké ruské předky. Možná. Stejně jako číšníkově jméno Franc. Tako-

vé jméno by mohlo znít jako Frank nebo Franck, František nebo François. Franc se dá totiž skloňovat různě. Jedna dáma mu tu říká Franz s ostrým „z“. „Hej, Fransi, Frrrrranssi,“ říká zase jiný muž, plně a s výraznou sykavkou a dutým „r“. Copak, Franc je cizinec? Ne? Vypadá to, jako by byl. Hm. A když není, proč není tím, kým by v očích ostatních měl být? Vášnivý, nezkrotný objevovatel, vždy nespokojeným turista, který náhodou zůstal trčet na jednom místě a už by měl přeci plánovat, kam vyrazí dál. „Fransuá...jmenujete se přeci Fransuá, ne? Tak jak může člověk s takovým jménem zůstat zde?“

A Franc se na to jen usmívá a roznáší kávu.

Dnešek začal tak, že Nikolaj přivezl z horské chaty opravdového cizince. A Franc toho cizince převezl dovnitř na vozíku a usadil ho u stolu. Cizinec, vhodná poloha.

Budu jako cizinec v neznámé zemi, zatím jen čekat a nasávat dojmy z okolí. Zatím stačilo, že jsem zkonsumoval tyhle dva zajímavé příběhy. Po dlouhém čase nedokončených epizod byly i dva krátké osudy vetknuté do jmen tak vydatné, že jsem se mohl částečně uvolnit z přezek zaseknutého nastavení a jít se v duchu podívat ven, potulovat se po ulicích.

Bylo po osmé, pak po deváté. Co čtvrt hodinu odbíjeli hodiny kostelní věže. Pak odbil velký zvon desetkrát. Ještě jednou, dvakrát, třikrát malé cinknutí a blížilo se neuvěřitelných jedenáct hodin, zaseknutých na nezměrně dlouhou dobu. Zaseknutý čas a v něm zatím jediné postavy pluli Nikolaj a Franc po kavárně jako v akváriu, postaveném jako kus zboží nezměrně dlouho před šedou výlohou. Plavali tu i se svými lety před čtyřicítkou. Francovi šlo hádat třicet čtyři stejně jako třicet devět. Já

jsem byl o něco mladší a ostatní, co měli do baru přijít, byli různorodě rozprostřeni mezi svým dvacátým pátým a čtyřicátým rokem. Byli jsme si rovni a tvořili jsme seskupení. Seskupení pevného tvaru, ale s pahýly dolů, do vrstev. Nikolaj a Franc dokonale zaplnili jednu z těch vrstev, jako když se betonem vylije výstuž bednění a vznikne tak pevný, jasně ohraničený blok. Jako voda, která zaplní pomalu všechny zákruty a dutiny složitěho podzemního systému a pak je vyvážená na obou koncích a chová se jako spojené nádoby: přibude-li na jedné straně, logicky stoupne hladina i na straně druhé. Bylo to tak jasné a vděčil jsem těm dvěma za úvod, který mi dali. Držel jsem páčku těsně na jedenácté a díky tomu si ještě všechno několikrát zvážil, prošel si blízké i vzdálenější okolí, a když hodiny na věži kostela v horní části náměstí odbíjely ráznými údery poslední zbytky vymezeného času a Frankova ruka obracela tabulku na dveřích, ruply ve mně další závit, potenciometry se vytáhly, zvuk se zosílil, středy a výšky vyplukly napovrch z dunivého zvuku, vzduch se rozproudil chladivými závany a světlo dostalo svou původní hřejivost.

A já jsem se probral tam, kde jsem před chvílí přestal, ale vrátit se na to místo mi trvalo zatraceně dlouho. Byl jsem přichystaný poslouchat a dát si tu svou další kávu, to obojí zároveň s tím, jak jsem se zpětně vysekával po částech ven, úzkým tunelem skrz Zemi. Nenačnu oddechu, venku čeká realita. Bylo chvíli po jedenácté hodině a na dveřích otočená cedulka „Otevřeno“ lákala první zvědavce.

Promnout si oči

Promnout si oči a čekat, kdo přijde. Protáhnout si záda, nechat křupnout kosti, nechat ztuhlé svaly, aby se uvolnily. Ty se ale stejně neuvolní. Pořád držím násadu. Je ve mně zaříznutá, v mých rukou i v mojí hlavě. Protáhnout obličej, promnout si krk. Zasténat. Podrbat se na hlavě. Vzdechnout. Čekat.

Se mnou čeká i Franc. Přijde host, to se ví, že přijde. Čekáme oba. Je to dlouhé. Navíc, jak jinak, svítí venku slunce. Svítí jistě i o nějakých deset kilometrů výš. Co by se stalo, kdybych zůstal v chatě? Neměl bych peníze. Nešlo by to bez nich? Nešlo, musí být pravidla. K čemu jsou pravidla? Aby byla vymezena práva. Proto nemůžeš zůstat v mezích, ani v polích. Nelehneš si do trávy tam u cesty. Zůstaneš na náměstí a v ostrém slunci.

Věděl jsem, že jeden z hostů kavárny je Vladimír. Ale taky jsem tušil, že asi nepřijde. Možná nikdy, možná se mineme. I on čeká na úplně jiné straně. Možná skrz Zemi to není přímo 90 stupňů k povrchu, možná je to s odchylkou jen pár stupňů a on je nedaleko a veškeré chodby a šachty jsou tím směrem zasypány. Hluboko. Cloumá to se mnou. Vladimír byl můj dávný přítel. Možná i Vám je to jméno povědomé. Chtěl jsem ho zpřítomnit. Každý má svého osobního Vladimíra. Čeká na něj léta. Na „vlastní mír“. A tento váš přítel si přitom bezstarostě žije stovky kilometrů daleko a když se za ním vydáte, tak je zas na tom místě, kde jste byli předtím vy. Setkání s ním jsou tak náhodná, že pravděpodobnost, že by nyní lehe pootevřel dveře kavárny na náměstí, je velmi malá.

Tedy někdo jiný. Franc není nervózní, co tě nemá. Čeká klidně, umí to. Napodobuji nevědomě jeho postoj.

Ležérně opřený čeká u pultu.

„Ča va?“ Jde to, se marš. Jen mu pokynu rukou. Nemluví.

Můžu si dát kafe, jak jinak. Kdysi jich bylo čtyřicet osm. Pak zákonitě člověk exploduje. Za účelem hloubkové analýzy se zničit kofeinem. Na účet společnosti. Mineralogické společnosti. Proto jsem tu. Proto tu sedím a čekám. Čekám na další stoupence opozice. Nová geologie proti staré mineralogii. Jestli se vyvrtají z karbonu, z devonu, jestli si to nerozmyslí. Stoupenci hnutí si nasadí konkrétní tvář, navléknou si jasný a rozpoznatelný tvar i směr. Pojedeme pak spolu třeba do hor a budeme si stýskat po zmizelých bratřech a sestřích. Jímavá představa.

První by mohl být snad Leon. Podílí se na vzniku menších sdružení. Sdružuje příznivce šterku a bílé křídly, zakonpané těsně pod vrstvami někdejšího moře. Vzletné jméno, ne nijak svazující funkce. Leon se nenechává spoutávat otěžemi tlustých uhlových ložisek. To je zbytečné břímě. S miliardami tun ve spáncích si přeci nemůžete dát koktejl. Musíte být vzdušní, přitom nepřehlédnutelní. To je Leonovo heslo. Zatímco ostatní dnes už nepracují, on vstal opět do práce na sedmou a během druhé dopolední pochůzky se tu staví. Expressní donášky až do firmy. To je ta denní práce. A v noci vybrat minimum příspěvků. Země stojí na jiných základech, než jaké Leon opečovává. Ale každý drobný kamínek, každé zrno písku, každá tisícina milimetru je důležitá. Bez nich by nic nebylo, nic z toho, co vidíte vy a co vidím já. Jsme rádi, že jsou tu lidé jako Leon. Ležérní, zapadající do mozaiky, bez které by skladba nebyla úplná. Jestli bude mít zpoždění čtvrt nebo půl

hodiny, není důležité. Franc čeká u kávovaru. Čte si noviny. Já mžourám skrz výlohu. Jeden z prvních dnů na jaře, kdy se slunce opírá do dlažby tak jasně už v dopoledních hodinách. Nějaké ty mraky se tam taky kupí. Čekáme na pohyb dveří. Je nás víc, kterým nesejde na posloupnosti dění. Vstup do kavárny, to je pokyn k akci.

Vrzly dveře. Vstoupil vytáhlý mladík, černé kostěné brýle, mohlo mu být tak třicet, třiatřicet. Bílá uplá košile, tmavé splývavé kalhoty, švihácké zevření. Trochu delší a vlnité světlé vlasy. Opálený. Trochu frajer, ale ne moc, jen ležérně, jak se říká „žoviálně“. Možná trochu kecal, možná tichý přemýšlivý člověk, to nešlo odhadnout. Mávnul na France. „Zdávám ve spolek. Prosím...Frank, dej mi jeden Franck!“ Mínil kávu, ale znělo to i jako peníze, bohužel zde neplatné (nebyl jsem si jistý, ale v tom případě by nesedělo ani místo, ani doba. Ale zas na druhou stranu...komu doba sedí).

Leon mě ještě neviděl, stínil mu dveře... Vykročil k pultu, rozhlédl se a spatřil mě, jak si tam hovím u stolu a jen mžourám do slunce.

„Ó, no né, to je návštěva...vzácná... dobrý den, pane? Můžu přisednout?“ Pokynul jsem. Posadil se proti mně. Bezděčně mě najednou napadlo „Tedy šterk...“

„Nedáte si taky kafe?“ No vždyť ano, to jsem chtěl, čím tu taky krátit čas, jde přeci o zvyk. Jen jsem kývl. Leon se nadzvedl ze židle, napřáhl ke mně ruku:

„Já jsem Leon, těší mě...e...nezlobte se, že jsem tak naráz přised...asi se budete divit, ale já Vás znám.“

„Já jsem Jacob, Jákob, jak chcete“

„Jo, já si to myslel. Hm, Jakob, Jakob, zajímavý...“

„Vy jste přijel...zeshora, z hor, že? Byl jste tam nějakou dobu, ne?“ Vědoucně se přitom pousmál. Tenhle člověk

mi byl najednou povědomý. Zachrčel kávovar, Franc postavil hrnky. Leon se na něj otočil:

„Ty, Frank, prosím, měl bys tam nějaký dobrý aperitívek? Něco hořkého?“ Franc kývl. „Dáte si? Malou? Velkou?“ Ukázal jsem velkou. „Tak prosimtě dvě velký, aj tady pánovi...“

Franc donesl dvě kávy na tácku, jak to má být, voda ve skleně a zabalený bombón, ořech v čokoládě a malá dózička s napěněným mlékem.

„Jägermeister nebo Děmenovka?“

„Děmenovka.“

A červenou nebo zelenou?“

„Červenou, napiš mi to prosimtě, jo, i za pána. To kafe taky. Dík.“

Za chvíli donesl čišník dvě útlé, vcelku vysoké sklenky naplněné ze tří čtvrtin průzračnou hnědočervenou tekutinou. Leon se naklonil: „Promiňte...promiň, můžeme si tykat...teda jako můžu, ne...“ Zakýval se zase, zjistil jsem, že je to jeho typické gesto. V ruce držel sklenku, já tu svoji taky, tak jsem ji trochu nadzvedl.

„Ale jo, jasně... Jacob.“

„Zdar, Leon.“ Přikývl jsem a cinkl si s Leonem. Ještě jsme prohlédli sklenky proti světlu, přivoněli si a pomalu jejich obsah přelili do svých hrdek.

Rozlil se ve mně hřejivý pocit. Hmmm, příjemné. Nevěděl jsem, co to je, ale bylo to takové pálivé a sladko-hořké. Zajímavé. Leon se taky tvářil potěšen, mlasknul a prokoulel trochu naschvál oči.

„Jo, dobrý...no... já mám teď pauzu, asi tak čtvrt hodinku...“ Zakýval se a podíval se na mě. „Seš trochu pomuchlanej.“

Podíval jsem se na sebe, postava ve vypůjčeném oble-

čení a přesto, že jsem se včera trochu upravil, bylo do mě celkové pošramocení vryté. Jak se říká: účel světlí prostředky.

„Byls v novinách...no, už je to tak... já nevím...rok... třičtvrtě? Teda ono se psalo průběžně...to bylo dobrý... Musím říct, že jsem se docela bavil. Jistě, pro tebe to asi nic zábavného nebylo, uznávám, ale takhle zvenčí to vypadalo. Asi se budeš divit, ale snažil jsem udržet zprávu o „muži na silnici“ v rozumné míře jen v místním tisku, mám tam známé. V našem zájmu bylo, aby taková informace nezbudila velkou pozornost. Asi ani nevíš, že jsme tě párkrát schovali. A pustili ti otázku z magnetofonového pásku. Opuště, bylo to předstírané vyslýchání. Krycí manévry. Představoval jsem si, jaké to je... pár minut a takové pozdvižení. Ale teď už je všechno v pořádku, ne? Víš...jde nám o stejnou věc...“

A pak pokračoval najednou v trochu jiném tónu, trochu tlumeně a opatrně, ale stále svým ledabylým stylem:

„Hele, šterk. Řekni někomu šterk...ale co ti zbude... Když se vrtá, kope, hloubí, přestavuje jako tady všude. Ty dálnice, jak tu tak jezdím a vozím ty papíry a vim, že jsou to ty lejstra, co se podle nich kope, ale nemám chuť se do toho vrtat, i když mi to vadí, to je jasný. Nemůžou to odfaxovat, musí to být origo, origo podpisy, origo razítka. Mohl bych to celý zdržet, nedojet, ale to by bylo nanic. Našel by se jinej donašeč. Nebo něco změnit, překlepnout. Úplně to obrátit naruby. Třeba by začli z jiného konce, zjistili, že je tam třeba rybník nebo lom, že je to blbost a hledala by se chyba, hledala by se alternativa, protáhlo by se to... ale to je asi taky zbytečný...zas by to zničili jinde. Nedá se to zastavit...a já pak venku vidím ty kupy šterku, protože co zbude, když se rozstřílely ty skály

a rozdrťej ty kameny a pak se z toho postaví silnice a zanikne lom a na dně lomu vraky a železa a to celý začne pod vodou rezivět a obrůstat... ale štěrky se bude vždycky blýskat na slunci, šedý malý kamínky, prach, písek, oblázky, drť, něco nechá eroze, něco ledovec a hodně toho dělají právě všichni tyhle drtiči ve velkym. Štěrky je odpad.

A pak ještě křída. To je něco jiného. Křída sama o sobě měla vždycky nějaké využití. Bílila, psalo se s ní, křída má a měla jiný nádech. Ale i ona je to, co zbude. Je to jako vesmírný prach, rozmetaný po zemi. Naplaveniny a prášek. Pískové pláže, omlétá dřívka. Bývá u toho často vítr a slunce a čestvý vzduch. Mořské idylly, čistota, bělo-skvoucí záře. Proto se třeba i říká panenský písek. Nepo-skvrněná, stále obnovovaná čistá plocha. Vlhy, šumění, jak je to uspávající.

Tak štěrky, písek, křída, to mě baví, ale děsím se, když je tu válí tady po okolí a jen tu sténají a chtějí k vodě, ale jsou akorát tak politý betonem nebo asfaltem a stojí pěkně v řadě. Je mi jich líto. Ale tak to je. Celá Země se přehrabuje a přeskupuje. Odzdola nahoru a naopak... a já taj roznášim ty lejstra..."

Po tomhle dlouhém monologu bylo najednou v kavárně nezvyklé ticho. Leon se odmlčel a upil kafe. „No... tak nějak, to jsem se rozpovídal...“ řekl za chvíli zas o něco hlasitěji. Jeho vyprávění bylo dobré a všechno jsem si tak postupně představoval...je to pravda, písek, štěrky nebo křída je pořád potřeba. Leon o ně dbá a pozoruje je. Je to trochu neuvěřitelné, ale důvěrně si s těmihle entitami tyká. On není jako nějaký uhlobaron. Na ty dojde.

Dopíjeli jsme svoje kafe. Franc odnesl sklenky, cinkání a utírání sklenek oživilo pult, město se blížilo polední,

už byl celý den rozporcovaný a blížila se doba oběda a ty porce se chystaly být sněženy. Ale sobotní oběd už není tak uspěchaný jako oběd přes týden. Brzo přijdou další hosté.

„Budeš tady i večer?“

„Ano.“

„Vezmu sem nějaký známý. Někomu řeknu. Pozvem nějaký kamarádky, ne? Nebo možná se taj ještě stavim během dne na něco malýho...“ Vzdychl... „Jo, pěkný je to dneska, pěkný... tak vzhůru, kontraprodukce čeká...“

Franc odnesl jeho tácek, Leon se ještě chvíli prota-hoval. Pak se Franc a Leon ještě bavili na baru, kolik tam má a kdy to zaplatí. Leon byl na odchodu, otočil se ve dveřích:

„Tak na shledanou, pánové, těšilo mě. „

Kývl na nás oba, Franc mu pokynul, já mávnul. Cinkl zvonek nad dveřmi, zvuky z náměstí zesílily. Ještě než dveře pomalu dolehly zpět, zastavil je Franc a vsunul pod ně malý dřevěný hranolek. Vzduch začal příjemně proudit mezi stoly. Podnik už nebyl tak odtržený od zbytku svě-ta. Jarní poledne kdovíkolikátého roku. Na tomhle místě jako kdekoli jinde ve stejném časovém pásmu bylo teď podobně. Lišily se barvy, řeč, měny bankovek. Lišilo se světlo a přítmí. Zcela na severu byl polární den. Na jihu polární noc. V jádru žhavost s dosud neprozkoumanými účinky. Ty jsem měl to potěšení nyní zakoušet.

Sedět

A zase jsem tu začal sedět. Tlačítko v mysli jsem vnímal jako pokažené. Zvenčí bylo v pořádku, obvody uvnitř však

bez žádného většího varování zkratovaly. Neprojevovalo se to navenek ničím pozorovatelným, z vnějšího pohledu tu jen na chvíli nebyl žádný pohyb. Kavárna se zasekla někde na 11:40. Trvalo to asi dva dny. Taková doba je ještě snesitelná. Obešel jsem si město, vyrazil jsem znovu do hor, navštívil chatu a dlouho tam seděl. Nic se tam nehý-balo. Pak jsem se vrátil do města a čekal, až se kavárna odsekne. Říkal jsem si, že bych mohl v této kavárně strá-vit příjemný večer. Mínil jsem skutečný večer – potvrzený hodinami na kostele. Uplynula doba, odpovídající zhruba dvěma dnům a já seděl zase u toho samého stolu. Viděli jste něco? Ne, určitě ne, já se odtud přeci vůbec nehnu-l. Jsou takové historicky cyklické a po čase obehnané? Nedá se nic dělat, závada zařazení je na druhé straně. Nejlepší prevencí zdá se pouhé sezení a naslouchání frekvencím zvuku. Tak jsem čekal, až se všechno znovu ožíví. Už jsem na to neměl vliv. Nic se nezměnilo, akorát všechno stálo, bylo stále stejné slunce, stále stejné mraky na nebi, stále stejné bezčasí. Přitom doba oběda ještě nenastala.

Seděl jsem se na židli a čekal na pomalý rozjezd. Bylo to asi jako když povolí tlačítko walkmana a kazeta se opět rozjede, než se znovu někde zasekne. Basy, středy, výšky. Zvuky vypluly z mrazivého ticha, kde byly jeho hodnoty v podprahových číslech. Na zvuky navazovaly barvy, prostor a celá holá skutečnost, která se dala opět do pohybu. Zapoměl jsem, že bych vůbec kdy opustil tuto židli.

Kolik mohlo být? Opět 11:40. Jak jednoduché.

Pozoroval jsem přicházející hosty. V době oběda se stavilo v podniku několik lidí. Zatím jsem nevěděl, kdo jsou. Chodili sem lidé z blízkých firem, které pracova-li i o víkend. Prý mezi hosty byli i majitelé zdejších dolů. V nich se ještě částečně těžilo. Majetek měli tuč-

ný a zděděný. Dávali si velké porce. Bylo to zvláštní, ale bylo to tak. Když jsem si vzpomněl na Leona, tak jsem musel uznat, že je tu vskutku nadmíru vysoká koncentrace producentů štěrku, odpadu, geologických machi-nací. O jednom muži se proslýchalo, že byl tak zdatný ve finančních transakcích za nemovitosti, že koupil přes jistou informační síť téměř celý jeden ostrov v Norsku. Podstatná byla poslední část ostrova, ne velká, ale nád-herná. Zde bylo pole, velký dům, kostel, krásné pobřeží. Plocha posledního ostrůvku nebyla větší než pět kilome-trů čtverečných. Celé to samozřejmě koupil hektarově, snad dokonce si i pojistil půdu pod ostrovem, kdyby se náhodou během času ostrov změnil, trhl, víc se zalil či co. Kdyby byla nějaká újma na ostrově, pojišťovna by mu zajistila tučné odškodné. Měl to dobře vymyšlené, tenhle muž. Vysoký, výrazný typ, trochu snědý, trochu lišácký výraz. Časem jsem se s ním seznámil. Theodor Böhm, jméno odpovídající jeho pověsti.

Do kavárny chodilo na oběd i pár zaměstnanců městské cementárny. Ti byly takoví normální. Bylo to příjemné, řešili obyčejné věci, jak co zařídit doma nebo na zahradě, dobře se to poslouchalo. Byl tu snad jen jediný vedou-cí z nějakého sektoru v té malé cementárně, ale ten byl od zaměstnanců nerozpoznatelný, což možná nebylo na závadu, protože pracovali v takovém specifickém sektoru městského podniku.

Do kavárny na dolním rohu náměstí chodili i studenti. Z pozorování chodu tohoto podniku jsem nabył dojmu, že ve městě je dost škol různých oborů. Byli tu i někteří studenti geologie, což bylo pro chod kavárny velmi inspi-rativní a potřebné.

Pochopil jsem i brzo, proč se tu ti lidé scházejí. Každý měl jakoby rozparcelovaný určitý vrstvy Země. Někdo pomyslně, někdo skutečně. Na mě připadl karbon a devon a spousta jiných starých podloží, veškeré záležitosti roztaveného i tuhého jádra. Logicky jsem zastával v tomto improvizovaném sdružení ne nevýznamnou roli. Co s tím?

„Máš tu posláni, které...!“ Které bych snad raději někomu předal. Člověk by se tak rád zbavil odpovědnosti.

K večeru jsem se začal postupně dozvídat určité skutečnosti o městě, o celém okolí, o horách, o působení přílivu a odlivu, o časových pásmech a o hnutí podmořských ker. Dozvídal jsem se to útržkovitě, ale jasně. Bylo to velmi zajímavé.

Kavárna byla během doby oběda nekuřácká a po 15:00 se tu mohlo kouřit, ale jen velmi omezeně u vybraných stolů. Bylo to sice trochu nelogické, ale podnik tak splňoval nějaký limit. Stmívalo se a začalo se točit víc piva. Hostů přibývalo, množili se, násobili, přibývali geometrickou řadou. Čím ta řada byla geometričtější, tím jasnější obraz se skládal. Leon se tu stavil ten den někdy kolem páté, dal si malé pivo, povykládal, jak se mu dneska vedlo a kde všude byl a co viděl, kde co musel odevzdat a jaké to tam bylo. Odešel opět po čtvrthodince a pak se vrátil večer se svými kamarády. Kavárna se podruhé skutečně rozjela zhruba někdy po osmé večerní. Skupinka kolem Leona měla v kavárně své pevné místo. Byly mezi nimi i dvě mladé ženy na postgraduálním studiu geologie (jak jinak). Obě psaly doktorandské práce na dvě podstatná témata, která víceméně cloumala touhle kavárnou.

Nikolaj pokračoval:

„Zařídil jsem za vás veškeré formality...zde jsou vaše doklady, prosím, uschovejte si je. Jsou tam i peníze, něco do začátku.“ Podal mi čtvercovou peněženku, v níž byly všechny mé záležitosti pečlivě utříděny. Dost jsem se divil, tohle jsem nečekal. „Děkuji vám, jste hodný.“

„To nechte, však tu bude dost práce. Dál, jak to bude, se domluvíme, mohl bych vás tu případně i oficiálně zaměstnat, ale možná to nebude nutné. Navíc spousta lidí i mimo tento podnik si vás zřejmě pamatuje z těch vlezlých článků, kterým se nedalo zabránit, lidé mají rádi senzaci, znáte to. Proto bych se o vaší přítomnosti zde zatím moc nezmiňoval, nebojte se, nebude to k vaší újmě.“

Pil jsem pivo. Nikolaj si zapálil cigaretu a díval se skrz výklad kavárny na náměstí. Chvilí jsme mlčeli. Pak se mě Nikolaj trochu opatrně zeptal:

„A dnes, nestalo se vám ještě jednou to, co při příjezdu? Nějak jsem to tušil. Promiňte, že se na to ptám, ale jaké to vlastně je. Víte...nejde to poznat, nebyl jsem si jistý.“

„Omlouvám se, už na to téměř nemám vliv. Dnes jsem strávil dva dny v čisté formě. Nebo ne čistě...nevím, jak bych to nazval...“ Nikolaj jen přikývl a já zkusil najít to správné pokračování:

„Všechno se zastavilo, ale já se hýbat mohl. Zcela jinak než při extrémní pomalosti či když je mé tělo nehybné. Strávil jsem čas v mezidobě, ve vteřině. Je to to, co si paradoxně člověk umí představit nejlépe. Dalo by se tomu říci *zaseknutý čas*. Nic se nehýbalo a jakoby nebyl cítit ani vzduch, ale dýchat jsem mohl. Neměl jsem pocit, že se mohu dotýkat věcí, ale zároveň jsem nebyl nehmot-

Marie a Anna, tak se ty dvě ženy jmenovaly, čistá jména a stejně takové i vzezření. Na jejich adresu jsem slyšel oblíbený slogan „utrpení třicátníků“. Hezké, zapamatovatelné a inteligentní tváře. Svádělo to k domněnce, jestli je člověk odněkud nezná. Prý publikují v nějakém odborném geologickém občasníku. Ten si tu kupovala většina podvečerních a večerních hostů a večer ležel i zde na pultu. Takže Anna a Marie byly v podstatě známé. Jména jejich disertačních prací, ze kterých v daném plátku často citovaly, byly velmi dlouhé a tak komplikované, že jsem si je během večera musel zapsat na kus papíru, abych je nezapomněl. Ty strohé věty mi mnohé věci z mých zkušeností ozřejmovaly. Papír s názvy jejich prací jsem strčil do kapsy tak, jako jsem kdysi strčil do kapsy obálku s penězi od mineralogického spolku. Chtěli si mě tenkrát před lety koupit? Měli smůlu, peníze skončily v ilegálním obchodě s kopacím náčiním.

To mi připomnělo, že nemám peníze ani teď. Nikolaj, který dopoledne po mém příjezdu odešel a vrátil se až po setmění, mě hned zdravil. On jediný mi zásadně vykal, i když byl skoro o patnáct let starší.

„Jak jste se dnes měl, šlo to?“

„Ano.“

„Promiňte, že jsem musel odejít, měl jsem spousta zařízení. Taky se omlouvám za to strohé uvítání nahofe v chatě. Snad jste se tu aklimatizoval. Tedy kromě oné... příhody.“

„V pořádku... ano, už jsem si to tu prohlédl...“

Přitom jsem seděl stále u toho samého stolku. Kavárna už byla téměř plná, slyšel jsem Leona, Annu a Marii, i když ty dvě neustále posedávaly i u ostatních stolů a živě diskutovaly.

ný. Hmotu taháme všude s sebou. Máme za ní odpovědnost, ale nevnímáme jí. Za dva dny by třeba člověk cítil smysly, cítil by hlad nebo žízeň, únavu, ale nic takového se nestalo. Jako když mžiknete očima a víte, že jste tam byl, ale nikomu to nebudete schopni dokázat. Byl jsem v horách a blízko místa, kde jsem se definitivně probral. Bylo to zvláštní. Šel jsem po té silnici, kde jsem prý strávil dva roky, ale nic mi to neříkalo. Nahoru po cestě k chatě jsem byl opatrný...co kdyby mi teď luplo ve spánkách a já byl najednou zde a ne v kavárně. Skácel bych se k zemi, už by nic nefungovalo? Tušil jsem, že to bude celé dlouhé, zdálo se to jako dva dny, ale nedalo se to odhadnout. Seděl jsem pak na místě, kam se dá dojít od té horské chaty a kde je daleký výhled do krajiny. Chtěl jsem to pozdržet, co to šlo. Strnulý výhled. Ať byla ta krajina jakkoli strnulá a rozvrášená, poničená továrnami a doly, zjizvená a udusaná, stejně jsem si musel opakovat: Jak je to tu krásné. Mínil jsem na Zemi jako takové, ale cítil jsem, jak ke mně hovoří všechny vrstvy, kterými jsem prošel a jak se dožadují pozornosti a vlečou s sebou svou historii tak hutnou a tak koncentrovanou, že mě skoro zavanul děs: Co když už je neunesu, co když se mi rozdrolí, co když je už neslepím, jak by k tomu přišly, jak bych se jim mohl ospravedlnit? Jestli nějaká hmota byla poškrábána trnem toho nakonec zcela tupého krumpáče, tak to byla tahle hmota a nebyla nehybná, nebyla tvrdá, ale zcela živoucí, chvějící se, ševelící, třepetající se. Slyšel jsem ty dlouhé staré nářky, jak někde padaly stromy a stávaly se postupně uhlím, nebo když jsem zachytil zvuky z jeskyní. Ale pořád to bylo míněno ve smyslu: My jsme si to prošly, jsme zavalení, jsme už srostlé, zkamenělé, tuhé, nebo i prožrané, rozpadlé a znovu stmelené,

vydezinfikované, preparované... ale stále ty samé. Vrstvy. Dokonalé symboly, nikdo nám to neodpáře. Takhle jsem je slyšel a musel jsem jim dát za pravdu. To trvalo nevím jak dlouho, ale pak jsem se podíval do slunce a zamžikal v oranžovém obraze na sítnici a to už jsem věděl, že je čas se vrátit, tak jsem prošel celé město, bylo úplně jiné, než jak jsem ho pak v poledne viděl za dveřmi kavárny. Tohle město bylo strnulé a nahrané na záznam, který se mi nepodařilo rozluštit. Jako pokažený disk, nedešifrovaná data. A na základové desce takové skutečnosti je tlačítko, které vypadá, že je v opačné poloze, než v jaké se zrovna nachází.

Snad doopravdy, snad pomyslně, jsem vkročil do kavárny před třičtvrtě na dvanáct a nechával věci být, jak jsou. Možná to byl jen mikrospánek ovlivněný Leonovým vyprávěním. Každopádně to má nějaký význam. Nevíme jaký. Proto jsme zde, abychom na to přišli, že?"

Dokončil jsem tenhle překotný monolog a Nikolaj se na mě upřeně díval. Pak jakoby se probral, promnul si oči a típl do popelníku cigaretu, která mu sama dohořela.

„Ano, asi to má nějaký smysl, ale nevíme jaký.“

Zhodnotili jsme to podobně, jako se uzavírá dlouhé vyšetřování do několika frází.

Pak jsme se na chvíli zaposlouchali do hovorů ostatních. Kavárna bzučela. Franc roznášel piva, pomáhala mu další servírka tohoto podniku. Nikolaj se zavrtěl na své židli a pak mi jen stručně vyložil praktické informace:

„Spát můžete zatím v horním pokoji nad kavárnou, Franc vám ukáže. Když vyjdete přes kuchyň na rampu, sejdete nalevo dolů a hned u schůdků je zadní vchod do domu. Půjdete do prvního patra a tam je ateliér, na zvonku je moje jméno. Užijte ho dle svého uvážení. Tady

máte klíče.“ Podal mi kroužek se dvěma klíči.

„Děkuji, Nikolaji, jste hodný.“

Na to Nikolaj jen mlasknul „Ale, no... jak jsem říkal, nějaká ta práce tu na vás čeká, nakonec jsem si ujasnil, že vy budete ten pravý člověk, ale odkládal jsem to. No... dobře se vyspěte, já tu ještě pobloumám po známých a půjdu taky na kutě, zítra nás čeká náročný úkol. Je sice neděle, ale jindy na to není čas. No...dobrou noc“

„Dobrou.“

Nikolaj vstal, ještě postál u baru a pak jsem ho zahlédl u zadního stolu, za chvíli jsem ho ztratil z očí. Bylo před devátou večerní a kavárna šuměla. Byl přeci víkend.

Tu noc vypili všichni mnoho alkoholu, jak už to bývá v sobotu večer. Leon byl bez sebe, vrávoral k baru, objal tam nějaké lidi, chvíli se s nimi bavil, pak vyšel na náměstí nadýchat se čerstvého vzduchu. Anna a Marie moc nepily, srkaly pomalu svoje maximálně dvě piva. Leon se bavil se studenty a obcházel hosty kavárny. Zhlédl jsem tam i onoho chlapíka z oběda, toho, co prý skoupil ostrov, Theodora Böhma. Než se Leon opil, vyprávěl mi o něm, byli přátelé.

Když vycházel Leon ven ze dveří, chytil mě za rukáv: „Počkej, seznámím tě s panem Böhem!“ Zdráhal jsem se, ale nedal si říct. Zavedl mě ke stolu, kde seděl onen muž, jehož jsem si všiml už při obědě. Muž jemného vystupování, tiché povahy, v dobře padnoucím tmavém obleku, staromódní účes lehce prošedivělých vlasů. Působil celkově jako velký elegán a autorita, v jeho přítomnosti pociťoval člověk respekt. Seděl trošku stranou, kde k němu ke stolu občas přišel nějaký host. Popíjel deci bílého vína, na stolku měl lahev Chardonay evidentně

dobré jakosti, pokařoval krátký doutník. Muž ze starých filmů. Leon se vrávoravě postavil k jeho stolu a ve snaze co nejlépe artikulovat a nedopustit se žádných přeřeknutí působila jeho řeč dojmem přehrávání naučené role:

„Pane Böhm, omlouvám se velice, že Vás takto přepadáme, ale chtěl jsem Vám představit našeho milého hosta, nového člena velmi důležité frakce našeho spolku. Otěže nám drahých vrstev třímá v rukou zde přítomný pan: Jacob Heinz. Děkuji za vyslyšení ještě jednou se omlouvám, dovolte mi odejít. Již mizím!“ Leon se otočil na patě, lehce zavrávoral, propletl se hloučkem u dveří a zmizel na náměstí.

Stál jsem rozpačitě nad stolem, muži ze starých filmů však okamžitě zajiskřilo v očích. Napřáhl ke mně svou pravici: „Theodor Böhm, velice mě těší.“

„Jacob Heinz, potěšení je na mé straně.“

Nabídl mi místo vedle sebe, zeptal se na pití. Jednu sklenku vína jsem nemohl odmítnout.

„Omluvte Leona, ten hoch když se napije, neví, co mluví. Ale mám ho rád. Nic si z toho nedělejte. Jsem rád, že jste tu. Chtěl bych se Vás zeptat na jednu věc.“

„Nevím, jestli Vám budu budu moci dát uspokojivou odpověď...“

„Jakákoliv bude dobrá...totiž...“ Theodor Böhm se přiklonil blíž ke mně a ztišil hlas. „Totiž...prosím Vás... vy máte důvěrné informace. Nevíte, jak to vypadá s...s Askøy? Víte, ten ostrov v Norsku, slyšel jste o něm, že?“

„Ano slyšel...ale už je to hrozně dávno...“

„Víte, podnikám a riskuji v nemalých investicích... a nerad bych, aby se tato nikoliv nenáročná činnost nakonec minula účinkem...to jistě chápete...“

„Ano, ano...“ Upil jsem vína (alkohol - musím být opa-

trný, blesklo mi hlavou). Pokračoval jsem nerozhodně... vskutku jsem si toho moc z této severské epizody nepamatoval:

„Pamatuji si jen matně - ze dna švédského moře, od ostrovů Dánska a Norska, tam někde jsem se valil, aniž bych to zpozoroval. Všude kolem byl jenom led a ticho. Zalednění po celé půli hlavy, navíc i s odezvou ve spodním taktu. A v tomto glaciálu jsem si našel vymezené, jasně dané místo, navíc ještě s funkcí - bludný kamen. To jsem si ještě nic nezadal se zeminou a štěrkem, které si hýčká Leon. A když led roztál - jako bych vápenčovatel v přirozenosti na sebe kladených schránek korýšů a lastur. Nepřipustil jsem si, že se rozpouští tam na dně a pod trsy sasaneč, že bych se tím množstvím hmoty prolámal do zapomenutých, či spíš jen nedorokreslených vrstev... Abych to shrnul...ve Vámi zvolené oblasti jsou stále cítit masy ledu a to místo se zdá chráněno od veškerých vnějších vlivů. Ať je to jakkoli - dle mého soudu je to ideální místo pro záchranu těch nejstarších vrstev. V tom místě jsou v grafech ještě prázdná políčka...“

Theodor Böhm mi naslouchal s napjatým výrazem. Zračilo se v něm překvapení i uspokojení:

„Dobrý muži, ani nevíte, jak rád něco takového slyším. Rajská hudba pro můj sluch. Velice Vám děkuji. Opravdu...tisíce díky.“

„Je to tak, pane Böhm - tam jsou materiály v bezpečí. Každý by to poznal na první pohled. To množství ledu, které tam kdysi bylo, je velká výhoda.“

Theodor Böhm byl spokojen. Já jsem sice své vyprávění lehce nadsadil, ale v zásadě jsem řekl to podstatné - ostrovy typu Askøy byly, pevně doufám, zatím v bezpečí. Dopil jsem víno.

„Tešilo mě, pane Böhm. Brzy naviděnou“
„Brzy naviděnou, Jacobe. Jste posel dobrých zpráv.“
„No, to nevím, snad...“

Skupinka kolem Leona se vrátila z náměstí a zase se vmísila do davu. Před desátou musel Franc ohlídat, aby se ruch z kavárny nešířil příliš ven. Jak mě Leon zahlédl, zase mě odchytil: „Rozemelou nás, ale my si něco vymyslíme. Není možný, aby zůstala jenom drť. Cvičím rukopis, ale spíš než falšovat, je důležitý podpořit naši věc přímo...“ Leon se pohupoval a byl v dobrém rozmaru. Moc jsem nechápal. Alkohol na mě také působil, a tak jsem se v rozhovorech čím dál víc ztrácel.

„Ještě stále nám chybí hodně lidí, například silur a ordovik jsou zcela prázdné, i když Jacob o nich také něco ví...“ kontrovala Anna a já matně vzpomínal, co o nich vím, ale čím dál víc jsem měl mlhu. Ano, možná mi i tyhle vrstvy něco říkaly, ale teď jsem byl úplně dutý. Jako stará váza, jako prázdná sklenice. Aby mi zítra nebylo zle, musím si dát pozor.

„Třeba tady dole máme moldanubikum, je staré, je to jeden z nejstarších bloků, spodní patro započaté už z prahor...granulity, amfibolity. Zde bychom měli začít, přestože existují i daleko starší vrstvy, ale k nim se dostat je pro nás v současné chvíli technicky obtížné. Naši činnost můžeme stavět na horninách sopečného původu, výlevch majících původ v jádru. Teprve pak přichází moře, vrásnění a usazeniny. Pro nás je podstatné, že budeme mít základní přehled o dodnes žhavých vrstvách, ucházející kontakt se zchladlými bloky prapůvodního tvaru planety a alespoň jednoho zástupce navrstvených předprahorních hmot. Jacobe?“

Probral jsem se z mírné letargie, moc jsem nerozuměl,

o čem Anna mluví, ale věděl jsem, že je to důležité. Nebyl jsem nijak pohotový, ale vysoukal jsem ze sebe vláčnou odpověď:

„Hrozně dlouho to trvá, není lehké se čehokoli zachytit. Nejsou tam ani kameny, ani mikrobi, natož kosti nebo nějaké schránky. Jestli je tam pro nás ukrytý nějaký vzkaz, tak budeme mít velké štěstí, jestli ho kdy najdem. Ale dneska se mě na to už neptejte...můžeme zítra odpovídat?“

„Půjdeš už spát?“

„Možná, půjdu se ještě projít.“

Dopíjel jsem svoje pivo a ještě chvíli poslouchal Annu, která měla hlavní slovo, a přizvukující Marii, která nemluvila v tolika odborných výrazech a která měla své připomínky a postřehy spíše praktické a pro laika, jakým jsem se cítil i já, vcelku srozumitelné. Leon do debaty vtrhnul někdy nesmyslnou poznámkou nebo nevydařeným bonmotem, protože už se zcela ztratil a viděl před sebou jen drť a jemný prach. Okolní hosté hlučeli, hrála tu nějaká rytmická hudba, po desáté Franc zavřel okna a pouštěl hosty ven, aby zbytečně nešel hluk na náměstí. Vždycky se mohl najít někdo, kdo by si z vrtochu stěžoval. Naštěstí za většinou okolních oken byly ztemnělé kanceláře, které byly na noc opuštěné. Možná jsem v některé té kanceláři už byl a poslouchal zpomalený magnetofonový pásek, ale už si to nevybavuji.

Dopil jsem a na chvíli se rozloučil, šel jsem se projít ven. Leon se zakolébal na židli.

„Jacob, kam deš, já tě nepustím, dáš si se mnou panáka, proberem to. Zmáčknu to. Pfffffííí. Start. To bude šupa. To budou všichni čučet, říkám...“

„Za chvíli se vrátím.“

Vyšel jsem z kavárny, sešel malým náměstím od kašny dolů. Obešel jsem blok, ocitl se na dalším osvětleném náměstí, řady stromů, lavičky. Na jednu z nich jsem se posadil a jen se díval nahoru do tmy, kde by měly být hvězdy, ale kvůli lampám nešly skoro vidět. Čekaly. Na svých místech, miliardy let. Když byly některé malé a žhavé, natáhly k sobě hmotu a zrotovaly prach a částice kolem sebe. Trvalo to strašně dlouho, bylo to vleklé. Zůstala jim tahle tvář, pomrkávající, malá drobná tečka. Zatím se tam ale děly neskutečné věci. Stejně jako tady. Tisíce kilometrů pod mýma nohama. Zavřel jsem oči. Na sítnici zůstalo světlo z blízké lampy. Trochu se mi točila hlava. Nedokázal jsem si srovnat ty pojmy a jejich významy. Mělo to pro nás nějaký význam. Jak tohle skončí? Strnul jsem v té pozici, seděl na lavičce. Bylo už chladno. Trochu jsem se probral a pak se ještě procházel.

Asi tak za tři čtvrtě hodiny jsem se vrátil do kavárny. Hosté trochu prořídli, ale stále byla obsypaná víc jak polovina stolů. Dal jsem si jasmínový čaj, cítil jsem únavu. Mluvil se, stále bylo hlučno od několika skupinek. Bylo už dávno po jedenácté a Franc s Iris už byli lehce unavení. Nic se nemá přehánět. Leon polehával. Podobně i ostatní hosté. Zvyšovali hlas, ale nekřičeli, nepadalo tolik sprostých slov, jak by si klidně mohli dovolit, nenařadávalo se na politiku, nežilo se sportem ani novinkami ze společnosti. Náhodný host by si spíše vyslechl hovory, které měly jmenovatele většinou v nějakém odvětví, vztahující se k zemi a půdě v jakémkoli smyslu. Zaslechli jste třeba ornitologii, včelařství nebo zahradnictví smíchané s astronomií nebo meteorologií, zemské úkazy a různé přírodní jevy smíchané se stavebnictvím, továrnami a splodinami. Všechno kypělo a vzdouvalo se. Poslouchal

jsem, ale už se nezapojoval. Ještě bude spousta času.

Vstal jsem, rozloučil jsem se, dohodli jsme zítřejší setkání. Prý někde za městem. Později jsem si uvědomil, že jsem zapoměl místo setkání. Franc mi vystavil účet, ale peníze nechtěl. Provedl mě lokálem, prošli jsme kuchyňkou a pak mi venku Franc ukázal dveře, do kterých jsem měl jít.

Ztichlou chodbou se linuly zvuky z kavárny, nebyly tak rušivé. V prvním patře měl být ateliér. Vypadalo to, že ani protější byt nebyl v noci obydlený. Klíčem jsem šetrně odemknul a vklouzl do předsíně. Jednoduše zařízený dvoupokojový byt byl využitý zčásti jako ateliér, zčásti jako sklad. Otevřel jsem okno, vzduch tu byl trochu cítit barvami a ředidlem. Sundal jsem si své zašpiněné oblečení, vešel do koupelny a osprchoval se. Slabě žluté světlo, doléhající zvuky zespodu. Kolébalo mě to. Ležel jsem chvíli jen tak nahý ve vaně. Po chvíli jsem se sebral, vymáčkl z tuby na zrcadle trochu zubní pasty, propláchl si ústa. Byl jsem jenom jako tělo a cítil jsem, jak je a není toto tělo opotřebované. Mohlo mu být dopřáno šetrnější duše. Nad lopatkami jsem cítil ztuhlé a bolavé místo, cítil jsem všechny pohyby, gesta a úkony. V uších mi hučelo a oči mě trochu pálily z alkoholu, kouře z kavárny a slabého světla tady v ateliéru. Žárovky, lampy, blíkotání slunce, rána, večery a roční doby, noc, den, stále dokola. Lehl jsem si tak, jak jsem byl, do postele a téměř okamžitě jsem usnul.

Ve skutečnosti je díra

Ve skutečnosti je díra. Ale opravdu. Není to jen bonmot nebo jen název sbírky povídek švédských spisovatelek. Je to úzký otvor, kruh nebo okénko, kterým se dá dostat skrz a ocitnout se na stejném místě, ale... jinde.

V noci jsem někdy takovým otvorem prolézal. Tentokrát to byl úzký čtvercový průlez ve spodu dveří. Kočka by se jím mohla v klidu protáhnout, člověk obtížně...ale šlo to. I jiní se chtěli dostat dovnitř, byli to obyvatelé domu, lidé z jiného patra, snad muž a žena, co sešli ze schodů a zjistili, co se děje. Ale najednou stačilo přimyslet si například dvacet čísel vody navíc... a ve vlastním zájmu by tito zvláštní spolubydlíci díru ve dveřích ucpali. Přeci jen to byl dům, kde bydleli. Ale uvnitř té místnosti, kam vedly dveře, to bylo úplně jiné. Skoro opačné. Uvnitř byla oranžově vymalovaná místnost, voda a plovoucí prkna. Ještě, než jsem do místnosti vlezl, sděloval jsem si poznatky se zde přítomnou ženou. Ta se už předtím nějak zvláštně upnula na prostředníka, který měl punc vyvoleného. Byli to dvě jiné nebo ty samé osoby? Zahlédl jsem tam muže. Byl to asi hezký a přívětivý muž, to ano, sám ale neměl ponětí, jak se v roli vyvoleného ocitnul. Ale čeho se mělo s jeho prostřednictvím dosáhnout? To nebylo jasné a nebylo ani zřejmé, objasňuje-li to přítomnost místnosti s vodou a prkny, která byla uvnitř domu.

Bylo jen jasné, že skutečnost se dá nabourat. Mohli jste vkročit do stejné místnosti, ale mohli by jít i o prostor, který je prosmyknutý sám sebou. Smyčka. A skrz ní se můžete dostat na širokou pláň. Široké a dlouhé pole, travnaté plochy. Zmizelé lesy, jakoby tu byly vykáčené.

Najednou jsem pochopil, k čemu byly ty dlouhé noci předtím. Shromažďovaly se tu nějaké tyče, podpory, měřil se prostor, zdvihaly se proti mě desky těch velkých ploch tak, jako se mi to stalo v noci v chatě. Logika byla taková, že tisíce bodů se sčítaly, bylo jich nepředstavitelně moc, protkány mezi sebou. Spojovaly se jako články stavebnice, zapadaly do sebe a tvořily koberec. A ten jsem pak mohl rozprostřít a mohli jsme s podivem zjistit, že je to ona popsaná krajina a po vrstevnicích klesá dolů. Bylo tak možné stvořit údolí, klesající kopce, mezi nimi cestu, stékající potok i řeku. Z miliardy trpělivě a zdánlivě nahodile střádaných entit a vztahů šlo seskládat téměř cokoli. Podmínka byla pouze ta, že se musí vytvořit prostor, pak trojdimenzionální vztahy a do tohoto prostoru se má postupně zavést čas.

Působilo to jednoduše, ale při postupném stékání koberce z těch miliard drobných bodů či tyček se vyskytly nepředvídané poklesy a nesrovnalosti ve vrstvení. Tak se například bod, jenž by měl být na úpatí vysokého kopce, postupně dostával níž a strhával s sebou i ostatní v řadě vyrovnané protkané součásti. Tím vznikla nerovnost, trhlina, která se začala prohlubovat. Mohli bychom to vyobrazit jako natrženou síťovinu. V jistém momentě se některé body, tyče, nitě oné látky zastavily a další pokračovaly v cestě. Díra se zvětšovala. Stále byl obraz zachytilý jako *krajina*, ale při velkém nedostatku bodů by se mohl obraz roztrhnout zcela. Proto bylo nutné neustále stmelovat danou strukturu a mít dostatečnou zásobu tkaniva.

Ale bylo vůbec v lidských silách stmelit tolik přediva v jednom okamžiku rozbalení, roztáhnutí, aby povrch

zcela přilnul a nikde se nevytvořily díry a pukliny? To jsem nevěděl a představa, že bodů, tyčí či nití je nekonečné množství, byla snadno otřesitelná, neboť jsem se znovu a znovu přesvědčoval, že pocit nekonečné rezervy těch částí je klamný.

Takže opravdu: ve skutečnosti zela velká díra a já nevěděl, co s tím. Zasekáváním jsem očividně ničemu nepomohl: střídající se polohou času jsem nemohl vyplnit prostor, protože první měl být prostor a pak teprve čas. Zní to obráceně, ale tak je to bráno od povrchu směrem dolů. Proto se mísilo stávající, minulé a budoucí a celek působil spíš jako pseudofilosofický pamflet či nezdařený pokus o sci-fi, u kterého čtenáři okamžitě zrušili předplatné, když se dozvěděli o banální zápletce stojícího času.

Takže v zaseknutém čase není nic. Jen sezení a čekání. Klam, že se pohybujete. Čekání a nicnedělání. Když se zasekne historie, nemůže dojít ke zvratu.

Proto bylo nutné nikoliv projít skrze tu díru jako projít zdí, která stojí a má danou šířku, délku a tloušťku a je jisté před a za otvorem, ale bylo nutné provléknout díru skrz sebe a nechat prostor zmizet na nulu. To mohla být také vcelku ohraná zápletka, ale byla logičtější, než pouhé „projít skrz“. Zcela nulující se protažení, převrácení mínusu a plusu bylo jediné možné, zároveň zcela utopické. Provléknout otvor otvorem nebo projít otvorem skrz sebe zpět na to stejné místo a čas. Tak si vyberte.

Probral jsem se někdy ráno zcela zdecimovaný a vysílený. Spal jsem možná tvrdě, ale nebylo mi to vůbec platné. Spánek byl jenom zástěrka. Zástěra, kus té látky.

Na židli u postele koukal ze zadní kapsy kalhot papír, kam jsem si včera napsal název Mariiny a Aniny práce. Vyndal jsem ho a znovu si ho přečetl. Byly tam dvě věty:

*Prostorová diskontinuita spodních pater prekambria
a
Stratigrafická časová disproporce struktur starších
archezoika.*

Včera jsem tomu moc nerozuměl, ale teď mi to najednou dávalo smysl. V nejstarších vrstvách se láme prostor a v naprostém počátku chybí pojem času. A přitom i nejstarší vrstvy jsou to, co se přibalilo, svrchní kůrka proti miliardám tun hmoty uvnitř.

Nedělní odpoledne.

Věděl jsem, že je neděle. Takle informace se mi zdála ráno důležitější, než kdy předtím. Předtím běžely dny tak nějak samy od sebe. Mohlo být kdykoliv. Dva roky na silnici byly různé dny, různá roční období. Jako extrémně pomalý muž jsem si už nepřipadal. Ale kdovíjak čilý jsem se necítil také. Přistoupil jsem ke stěně. Mělo by jít cítit aspoň slabé chvění. Úplně nezatelné „tup... tup... tup...“. Těžko říct, co to mohlo být. Mohl to být totiž elektroměr dole v chodbě stejně jako krumpáč v zemi. Krumpáč v Zemi. Kutá stejnou cestou zpět skrz Zemi opět k povrchu. Už dávno určitě prorazil pevnou kůru a snad i proplul tekutějším obalem směrem k jádru. Zvláštní je, že jádro Země je tužší než obal, který ho obklopuje. Ale právě o tom jsem měl vbrzku dostat

zprávu. Rozhodně se prokopával tento primitivní nástroj v nesčetněkrát větších hloukách, než jakých se kdy podařilo prorazit nejhlubším vrtům. Tak jsem to nechal na něm a šel si postavit vodu na čaj.

Jedna část ateliéru byla zařízena vcelku obyvatelně, zbytek byl spíš skladem věcí, nářadí, nástrojů. V rohu lopata, špinavé holinky, další nářadí, na nich hromada hadrů, takže to přesně nešlo poznat. Pak tu byly kovové bedny s hřebíky a šrouby, různé krabičky, olej, terpentýn, čisté i špinavé štětce, velká plátna, několik pomalovaných desek, papíry, sešity, akvarelové barvy. Odhrnul jsem zkusmo jednu hromádku bokem, abych se podíval na desky. Byly to překopírované ilustrace, geologické grafy a propočty na papírech a jejich barevné vyvedení na deskách, působilo to jako naučné tabule. Například s názorným vyobrazením kolizí dvou zemských desek, při kterých zemská kůra vrásní a vznikají pohoří. Na dalších papírech bylo schéma skleníkového efektu, posun proužků, vyobrazení původní celistvé kontinentální desky, Pangey. Byly tu obrázky z geologicky historických dob Země: vyobrazení z karbonu, devonu či prahor. Uhelne sloje, štoly, nárysy nějakých dolů či vrtů, ložiska uhlí, nafty, uranu nebo stříbra a zlata. Nárysy jeskyní, krápníků, závrťů a děr. Bylo tu i mnoho obrazů průřezu Zemí: plošné na papírech i pokusy o trojrozměrné modely z jakési vystřihovanky.

Bylo tu snad všechno, na co si člověk může vzpomenout v souvislosti se Zemí, po které chodíme a hlavně toho, co je uvnitř ní. Vše bylo vcelku zručně vyvedeno na papírech, v mnoha sešitech a blocích a na deskách i velkých plátnech. Jestli tyto práce vytvářel Nikolaj, to mi nebylo jasné. Každopádně autor věnoval svým ilustra-

cím nemalé úsilí.

Že by něco z toho zbylo po Vladimirovi? Hm, to těžko, ten se přeci ztratil a nezůstalo po něm téměř nic. Neměl jsem představu, kdo by mohl být tvůrcem těch prací, možná to byly různé sesbírané kopie, smíchané s originály. Část velkého archivu. Tak jako tak: vlastníkem těchto prací mohl být jedině Nikolaj. Měl bych se s ním co nejrychleji sejit.

Procházka

Procházel jsem se po městě, kam jsem byl zavezen. Měl jsem tu nějakou dobu být, pořád jsem tomu jakoby ubíhal. Odpovídalo tomu i moje jméno: Jacob. Jakob. Jakoby. Měl jsem neodolatelné pokušení, že by se vše jak trubky mohlo převézt jinam, přepnout, stočit kohoutky a čekat na zaplavení v jiné oblasti. Krámy, obchody a knihkupectví byly zavřené. Muzeum nebo galerie byly otevřené, ale nevěděl jsem, co bych tam hledal. Chodil jsem v klidu po dlažbě a uvažoval, čím bych vyplnil odpoledne. Věděl jsem, že mám práci, že mě za ni snad i Nikolaj hodlá platit, že tu nabudu identitu, že všechny reálné požadavky jsem schopen vcelku rozumně splnit. Když jsem se takhle poflakoval dřív, nemělo to začátky ani cíle. Teď to byl jen úzce vyhrazený čas, dovolená s motivem vrtání se v Zemi. Ty geologické nonsensy a neustálé upamatování na nejasné *poslání* mě jen více unavovaly. Věřím, že by unavovaly i vás. Od dětství si hrajete s věcmi, kterým nerozumíte. Pak vám vysvětlí, k čemu ty věci jsou a tím se nabude křehké jistoty, že můžete podstatnou část svých záležitostí pevně uchopit do rukou. Pak

zjistíte, že to, co vám bylo objasněno, staví na křehkých základech, že jsou další alternativy, že jsou další metody. Když obrátíte vyfasovanou krabici dnem vzhůru, vypadne z ní návod. Na něm jsou barevně i s plánky a popisky schémata a text snad v třiceti jazycích. Je vám to nanič, srozumitelné kroky ke kýženému postupu tu jsou kódovány. Veselá historika z lingvistické katedry.

Odpoledne bylo slunečné a bylo jen štěstí, že jsem z chaty do města sjel o víkend. Pokud bych se tu motal po ulicích v čilém pracovním ruchu, asi bych zůstal jak přikovaný u jámy, kde by řval rachot sbíječky. Chlapi by tu plivali na zem a kouřili cigára, zatímco jeden z nich by rozbíjel šutry a kolemjdoucí by si zacpávali uši. Asi by mě v tu chvíli ten rachot sežral.

Nezůstal bych přece v betonových stěnách bunkru. Člověk přirozeně tíhne k tomu, aby se dostal k velkým, těžkým dveřím a otevřel je. Ze své přirozenosti by nikdo nezůstal trčet v takovém prostoru. Být tam zavřený a čekat na válku. Šetřit vzduchem, světlem, vodou. Všechno je navlhle a v mohutných stěnách je zažraná plíseň.

Šel jsem po ulici, přitom jsem se cítil obklopen metry betonu. Když jsem zavřel oči, byl jsem zavrtaný. Viděl jsem se v chodbě před dveřmi. Světlo žárovky bylo syté oranžové a vypalovalo mi do sítnice hutný modrý flek, který boural vše kolem. Vrčela tu slabě elektřina, jediná mě spojovala ještě s okolním světem, než by se definitivně odstříhly všechny dráty. Tam v bunkru se dalo usnout a spadnout zpět do vykopané jámy.

Původní záměr totiž byl zcela jiný: Měl jsem se prokopat do jasného dopoledne někde u francouzských břehů

nedaleko Calais. Ale to prostě nevyšlo. Část této fáze výkopu byla úplně překreslená. Co se dá dělat. Prostě nebyla jiná možnost, než vylézt z bunkru ven. Metrové betonové zdi už nikoho neochrání.

Přemýšlel jsem o svém snu. A o podivném sdružení, čítajícím podivné lidi, od zástupců štěrku, křídly, až po oddané zastánkyně nejstarších vrstev zemské kůry. Znělo to tak legračně a neuvěřitelně. Platil mě Nikolaj i za tato poněkud bezcílná bloumání a nevyjasněné postoje, za takovéhle lehce zranitelné závěry? Nebo to měla být krátká mezihra? Ten jednoduše vyměřený čas, v kterém se trochu odchýlím a pak se zas vrátím ke své práci. Měl bych být odměněn jen za práci?

Začal-li bych například tím snem... jak rychle bych spotřeboval veškeré nápovědy? Abych rozpletl tyhle opakující se kruhy, musel bych začít spolupracovat s nějakým terapeutem, vykladačem snů, sémiotikem, lingvistou a geofyzikem, aby se všechny významy rozetly. Pořád jsem ještě doufal, že mi někdo další věci ozřejmí, postaví do toho správného světla. Že mě doslova někdo postaví a tam nechá ztuhnout. Stýskalo se mi, ale to bylo zbytečné.

Tak i tak jsem během procházky musel přestat vzdychat a rozvíjet neplodné myšlenky. Musel jsem přijít na to, co mám dnes za úkol, protože v tom jsem si byl jistý, že mám něco vykonat v téhle zdánlivě klidné a líné neděli a tohle chození a zevlování, potichu bombardované nejasnostmi a pochybami, to určitě nebylo. Pravděpodobně jsem měl jet kousek za město, protože tam není nutné překonávat zbytečný balast betonu, drátů a trubek. Ano, včera mi

řekli o místě za městem, kam jsem se měl vydat. Já ten název zapoměl.

Sešel jsem tedy po hlavní třídě k nádraží. V hale byl ruch, jako by všichni lidé z města existovali jen zde. Jako by se těch pár chodců, co jsem zatím potkal, vyrojilo právě zde. Byli to cestující, roztroušení a rozředění po celém městě. Snad každý se chystal někam odjet nebo se právě odněkud vrátil. Vidět to bylo jenom zde, v nádražní hale. Lidé chodili sem a tam, s kufry, s batohy, stáli před panelem s odjezdy. U jedné kasy byla menší fronta, hovory šustily pod vysokým stropem, probíhala tu setkání, zasýčel zvuk nalévání kafe z automatu, byly tu cedule „kurýrní služba“, „informace“, stojan s letáky a nějakým časopisem k rozebrání. Měl jsem od věřejška peníze od Nikolaje, měl jsem peněženku s doklady, co mi Nikolaj věnoval. Měl jsem je využít na krátkou cestu za periferii tohoto města. Rozhodně nesloužily k cestě do Calais. Díval jsem se na panel odjezdů a na možný spoj. Rychlík zřejmě právě odjel a další osobní vlak jel za půl hodiny. Trasa by snad odpovídala. To jsou ty „náhody“. Náhodou by měl jet vlak, na jehož páté zastávce bych měl pokračovat ve své práci? Jestli je všechno zařízené tak jako tyto odjezdy a příjezdy, tak tu ani nemusím nic dělat. Tady zmáčknou to tlačítko a rovnou přejdeme k organizaci a dělení podzemských miliard. Miliardy tun pod nádražím nebo pod polem u zastávky, kam bych se mohl vydat? Není to pak jedno?

Bobtnající pochyby jsem musel utnout, když jsem se zařadil do fronty u kasy. Zaváhal jsem nad jménem zastávky. Tady není Francie, kamaráde. Žádné Saint Marie de la mére. Beztak bych to vyslovil špatně. Tady jediné nějaká Polom, Hať nebo Pomezí. Tak mě napadlo, že jsem

jízdu si vezměte s sebou lehké čtivo.

Čas odjezdu, jedna kategorie čekání uzavřena. Průvodčí zapískal a vlak se pomalu rozjel. Kola začala klapat. Nastupišťe ujelo pryč, okna protějšších domů se začala kácat. Z otevřeného okna zavanul čerstvý vzduch. Snad jsem se nezmýlil.

Pátá zastávka

Dvě zastávky a byli jsme v periférii. Matně jsem poznal jedno místo, kudy jsme jeli z hor s Nikolajem.

Vlak se blížil k třetí zastávce, už tu tolik nečnely továrny, trubky, a dráty. Byly v kulisách. Víc šedivého pozadí, občas jarní zeleň, propukající pupeny stromů, svěží nádech trávy v zahrádkářské kolonii u trati. Cinkání přejezdu, rachocení soupravy. Cítil jsem, jak město mizí. To byl zastírací manévř – město mi bylo pořád v patách. Našemu sdružení, společenství, podivnému utopistickému spolku. Sjednoci starostí o Zem, po které chodíme, rozdělení v myšlenkách a procesech, rozvrstvených od mínus tisíc do plus tisíc.

Seděl jsem nehnutě. To mi šlo dobře. Ze zadní části vlaku jsem pomalu ukrajoval a rychle to zas házel před sebe, abych měl aspoň ten jeden metr. Měl jsem jasně vymezený prostor - kolejiště, rychlost vlaku, mizející město. Zúženo a přepočteno: ani ne metr k životu.

Třetí zastávka byla opět městská, vlak musel udělat oblouk přes náznak volné přírody ještě k nějaké poslední městské čtvrti. Za malým nádražím se rýsovaly kopce. Po sto metrech mizely domy, byly tu najednou rybníky, pole, uprostřed něho osamocený křížek a lípa. Idyla. Svěží

bezpochyby blízko hranic. Snad si takovéhle názvy člověk úplně nevymyslí. Stál jsem už třetí od okénka, rychle jsem se podíval na mapu železniční tratě, která byla na zdi vedle kasy. Poslední možnost by odpovídala. Nebyl čas, koupil jsem si obyčejnou jízdenku jenom tam, nikoliv zpět. Jestli jsem měl být na pomezí, tak doslova.

Do odjezdu vlaku zbývalo dvacet minut. Koupil jsem si u okénka vestavěné budky s občerstvením šátek z listového těsta a z automatu kafe. Lidé byli vesměs usměvaví. Paní z okénka popřála pěkný den každému, kdo si u ní něco koupil. Vyloudil jsem úsměv a bylo to všechno snadné. Nechápal jsem, v čem by mohl být zakopaný pes, všechno přece tak přirozeně plynulo. Měli byste se cítit spokojeně, ale člověk se nemůže zbavit toho hrozného zlozvyku, že váhá. Hodně jsem váhal. Když jsem se opřel o chladnou zeď nádražní haly, pocítil jsem jemné, téměř nezatelné chvění. Bylo to snad i tady tikání elektroměru? Pochybuji.

Nastoupil jsem do vlaku, sedl si k oknu. Nastala další, zcela nová kategorie čekání - čekání na odjezd vlaku. Bylo slyšet hlášení o připravovaných odjezdech. Bylo víc voleb, ale já to narafičil takhle. Už jsem z toho nechtěl couvat. Jistotu není možné nikdy uplatit. Nastupišťe bylo poloprázdné. Když jsem stáhl okénko a díval se na opačnou stranu, než odkud jsem k nádraží přišel, rýsovaly se mezi domy a sloupy zamřené kopce. Bylo ještě trochu chladno a ráno byla v tomhle období místy mlha. Pohyb v mírně zvládnuté krajině mi přišel jako jediná logická volba v této chvíli. Někdo by to nazval jako „útek“. Motal jsem se pořád v kruhu. Blízko hranic. Na tuto okružní

zelené stráně, smrky, jedle. A zase domy, vesnice. Čtvrtá zastávka. Zpomalení, zaskřípání brzd, stání, lupnutí vagonu, pomalý rozjezd, klapání kol.

Tyčící se kopce v dálce. Na nejvyšší odsud viditelné hoře byl ještě úzký proužek zbytku sněhu, byl blízko vrcholu. Představil jsem si zimu, bílo, závěje, jak to tu muselo vypadat tak před dvěma měsíci. Možná ani ne dvěma. Co mohlo být teď za měsíc? Konec března, duben? Kde jsem byl před dvěma měsíci já? Na silnici nad městem? Přikovaný na jedno místo. Nebyla to nějaká fingovaná akce?

Hmatal jsem ve své hlavě po tom vypínači. Byl tam pořád ještě schovaný. Možná už byl ale definitivně rozbitý. Nebo fungoval jinak. Mohl jsem to ještě naposled zkusit. A pak konec. Pak už bude konec téhle komedie, žádná revoluce, žádný výbuch, žádné spiknutí. Od všeho trochu a pěkně zezdola. A potichu. Téměř neslyšitelně. A pomalu. Velmi pomalu.

Vlak zpomaloval. Pátá zastávka. Nalevo domy, napravo pusté pole. Tyčící se kontury hor. Zdály se tak blízko. Objemné a načečrané koruny stromů na kopci rovnou za polem. Vlak brzdil. Zvedl jsem se a šel do uličky k výstupním dveřím. Pořád jsem byl schovaný ve svém jednom metru, ve svém zúženém prostoru. A v hlavě jsem přidržoval malou páčku, malý spínač se dvěma póly: vně a uvnitř. Když vlak s ducnutím zastavil a já zabral za dveře a slezl na perón po kovových schůdkách vagonu, sevřel jsem spínač v myslí palcem a ukazovákem. Když jsem za sebou dveře zabouchnul, výpravčí, vykloněný z vlaku, písknul a vlak se pohnul směrem k dalšímu cíli. A já vyvinul na spínač pomalý tlak směrem dolů. Vlaková souprava hučela pryč, poslední vagon se vzdaloval. Na návštědilech za přejezdem svítila zelená. Já jsem byl svůj

vlastní výpravčí. Přehazuji teď taky z červené na zelenou, nebo naopak? Zpomaluji či zrychlují? Spouštím či zastavuji?

Spínač cvakl, přepnul jsem:
Zasekávám.

Pomezí

Znáte taky ten pocit, když nemůžete nic říct, jen přihlížíte a nohy vlečete za sebou. Jako byste se brodili blátem, jste zpomalení a všechno kolem je rychlejší. Znáte to třeba ze snu, když utíkáte na vlak, napřahujete ruce a víte, že nemáte šanci se stihnout. Přeci *normálně* byste to stihli, nic by vám nebránilo... ale jste jako gumoví a nohy vás neposlouchají. Stejně tak jsem se ocitl v úzkém a ztěžklém prostoru po přepnutí vypínače dolů. Evidentně jsem měl být zase provlečený *skrz*. Ano, za bílého dne. Kromě ztěžklých nohou a gumového pohybu, tedy podivného zkroucení prostoru, byl přetočený i čas:

Čas, který byl bezprostředně kolem mě, se dal počítat téměř na centimetry. Byl to pás ve vzduchu kolem a v něm ubíhaly vteřiny ještě vcelku normálně. Ale kolem tohoto pásu se přibližoval druhý čas, prožíral se tím časem s pochopitelnými pravidly a zahlcoval ho časem plného vlastních, nepředvídatelných struktur. Dalo se to vskutku počítat na centimetry. Jaký to paradox. Kolem byly mantinely z jiného času, *toho kolem*, a ten se zdál dost zrychlený. Mantinely byly jako svěrky, které se dávají například do výkopů, aby udržely ránu v zemi stále otevřenou. Velké kovové desky, spojené uprostřed velkým šroubem. Za těmi deskami bylo malé a prázdné

nádraží s nápisem Pomezí, nástupiště, chodník, zábradlí, spousta věcí, které bylo možné vyjmenovat, které by se daly popsat, ale to by byl jen popis kulis, předmětů z papundeklu. Například velikost budovy nádraží byla k nerozeznání: mohl to být cihlový přístřešek či budova s okny a dveřmi. Bylo to zarážející. *Normálně* by člověk viděl *buď* větší budovu s vybledlou omítkou *nebo* menší přístřešek s cedulí, ale zde se tvar změnil na kulisu, kterou jste pozorovali z několika úhlů a tím se naplňoval i její význam. Velký, objemný nebo malý, nenápadný... to se vše stíralo v širém prostoru, který vládl za pomyslnou přepážkou. Ta se navíc utahováním šroubu nemilosrdně zužovala. Přepočteno na jednotky délky... ve vlaku mi patřil jeden metr, nekonečný, ale úzký. Zde mi patřilo sotva čtyřicet centimetrů, do kterých jsem se už nemohl vejít. To byla šířka a zdá se, že i délka pruhu se rapidně zkracovala. S každým centimetrem šlo cítit stovky kilometrů, které se uzavíraly před mým obličejem. Jako rýha v žhavém asfaltu, jako rozvířená voda za lodním šroubem... rýha se svírala ze všech stran. V rýze se nacházel ještě volný prostor, relativně pomalý. Všechno kolem se ale zhušťovalo, gradovalo a akcelerovalo. Pomyslná cesta, která mohla vzniknout z rezervy přede mnou, se stahovala jako zip. Natočil jsem se, abych se vešel do úzkých dvaceti centimetrů, ale už to nešlo. Teď mě ten tlak rozdrťí?

Okolní rychlost začala pronikat do molekul uvnitř rýhy. Bylo to jako jemné šimrání, ale cítil jsem, jak se odčítá hmotnost paží, ramen, nohou a rukou. Odečetl se mi sluch a pomyslné svištění se utnulo do hlubokých frekvencí. To už jsem znal: jako stáčení potenciometrů k nule. Tentokrát to ale zadunělo mnohonásobně silněji.

35

Cit v prstech mi zmizel, stejně i další smysly. V poslední řadě se mi pak proměnil zrak. Vše jakoby zežloutlo, zoranžovělo a zazářilo. Kontury se jevily jako přepálené, světlo za objekty se dralo přes obrysy a odmazávalo je pryč. Obraz byl rozostřený a téměř monochromní. Nerozuměl jsem ničemu z toho, bylo mi jen jasné, že rýha už se dostala na hodnotu „nula“. Nevěděl jsem, čím se teď prostor zaplní, protože pronikání evidentně pokračovalo dál do minusových hodnot. Zprvu jsem tak měl dojem, že věci kolem vidím v negativu, byla to ovšem jen reakce na příliš mnoho světla a fluoreskující objekty.

Pak se prostor zase téměř vrátil do normálu, ale zcela v jiných proporcích (například vzdálené předměty se jevily blízko, a tak jsem viděl nejprve hroudy hlíny a pak teprve cestu, po které jsem mohl jít směrem dopředu). Takže to bylo jako pod mikroskopem: Před očima jsem měl detaily a zbytek obrazu byl jen koutkem oka pozorovatelný jako rozostřená realita. V takovém světě aby se člověk pohyboval jako nějaký brouk, aby se orientoval. Měl by být snad zarytý v zemi? Bylo jistější ohmatat skutečnosti kolem sebe (šly cítit jako tlusté sloupy) a pak se pomalu položit na zem. Šlo to ztěžka a nejistě, ale pak jsem ulehl a bylo to jako rozložit váhu celého těla po náhorní plošině o několika kilometrech čtverečných. Zavřel jsem oči, směrem k nebi totiž mikroskop nefungoval, a tak mě oslepovalo jen silné a bodavé světlo, které se jak rybí oko rozlévalo nad hlavou a bylo nekonečné a vtahující. Světlo pulzovalo, zhušťovalo se a roztahovalo. Zavřel jsem víčka, ale to mi zas připadalo, jakoby se zavírala obrovská vrata a světlo mělo dostatek času vypalovat mi na sítnici mikroskopické částice ve vzduchu. Za takovými vraty byl svět oranžový a litaly v něm

velké modrozelené fleky, které do sebe narážely jak velké koule. Ještě před naprostým uzavřením těch vrat se světelná štěrbina rozjela zešikma na obě strany a ukázala světlo jako do sebe navázané provazce z miliard fotonů. Pak mě už obestřel temně oranžový prostor s pulzujícími mapami z vypálených obrazců v sítnici. Zvuk byl v hlubokých podprahových frekvencích, hmatatelný jako hutné oscilogramy, které šlo rozbalit ze sražených bloků až do nejjemnější vlnovky. Tyto linie zvuku byly nositelé neslyšitelného, silného brumu, který byste za normálních okolností cítili jako brnění na kůži.

Takový byl svět za zavřenými očima po totálním zaseknutí. Všechno před tímto okamžikem se zdálo jako výmysl. Zmáčklo by se to do jedné tisícinny milimetru běžného času.

Nezemřel jsem? Už od onoho krytu, nebylo to celé halucinace a já zatím už dávno ležím v té uhelné vrstvě? Když jsem prokopl pár svrchních vrstev, nezasekl jsem se nakonec ve svém opěvovaném karbonu navždy? Chlapče, chlapče - možná to bylo jen bezvadně připravené představení: kryt, silnice, město, kavárna, Nikolaj, Frank, Leon, Anna, Marie, noc v kavárně, ateliér, mapy, nádraží... poslední vystřelená patrona ze zbylých neuronů, které na čas ožily pod tlakem uhelné vrstvy? Nežůstalo moje tělo vězet pod zemí a jen duše se na okamžik pomyslně vydrala ven, aby tu zkusila navázat nějaké kontakty, zakusit zdání revoluce a převratu, pobaví se s ostatními dušemi a pak se navrátit zpět a definitivně umlknout? Bylo by to přece tak jasné. A bohužel dost smutné, protože tím by definitivně padly plány na přestavbu území, které pláno-

36

val podivný geologický spolek. Vzalo by to za své.

Kde jste, naše ideály? Je čas vám udělat „pá-pá“? Trhněte hlavou, vždyť se to tu motá tak neuvěřitelně dlouho dokola. Vzedměte hrud' a zapraskejte kolena a zvolte sláva, třikrát hurá, vzpomeňte na mladá léta. Ranné období, vrcholné, pozdní a úpadkové... a zase znova: rané...

A pak jsem zaslechl, jak někdo buší na dveře. Někdo, kdo chtěl otevřít. Tentokrát už zvuky nebyly tlumené ani hluboké, byly to jasné rány a zněly plechově. A někdo volal:

„Jacobe, Jacobe, jsi tam? Otevři!“

Za dveřmi

Vzal jsem za páku velkých pancéřových dveří, které byly přede mnou. Zatáhl jsem vši silou dolů a dveře povolily. V oranžovém světle tam stál Nikolaj, opíral se o betonovou zeď a byl udýchaný:

„Jakobe, já už jsem se bál, že tě nenajdu...“

Podali jsme si ruce. Vyměnili jsme si udivené pohledy. Bylo zbytečné komentovat, že my dva si odtud budeme tykat.

„Kde to jsme... co se stalo? Ještě před chvílí jsem byl na vlakové zastávce. Jsem... mrtvý?“

„Ne, to ne, mrtvý nejsi, ale na Pomezí, kde jsi měl vystoupit, už také být nemůžeš.“

„A kavárna a město s trubkami a chata a ta cesta od bunkru... nic z toho nebylo?“

„Ale ano, bylo, pokračuje to dál, nic se nemění.“

to nešlo, musel jsem se toho zbavit sám. Otevřeli jsme další dveře. Jak se všude rozechvívaly zvuky! Jakobychom byli velmi hluboko pod zemí a chodby kterými jsme procházeli, nebyly vystavěny lidskýma rukama. Nic jsem si nepamatoval, bylo to, jako bych byl náhle probuzen z velmi živého snu, tak jasného a srozumitelného, ale trhl jsem sebou, když na mě někdo promluvil a celý děj jsem zapomněl. Nepamatoval jsem si příběh a postavy, jen mlhavý dojem z toho, co se stalo. Zůstaly mi kulisy, detaily byly blízko, mikroskopicky jsem byl ponořen v jedné vteřině. Byly to fotografie, body, kóty, předebraná data. Avšak zbytek připraveného filmu byl přeexponovaný a křivil se do nepřirozené perspektivy. V základové desce byla chyba.

Sedli jsme si na dřevěnou lavici pod zářivkami. Potemnělý prostor, vytvořený jen spojením mnoha chodeb. Nechtěl jsem tu být, ale takhle jsme to vybrali. Neutrální, cizí prostředí. Kdybychom se ocitli v bílém prostoru, kde není poznat, kde je horizont, podobně jako za sněhové bouře, bylo by to pochopitelnější. Hodil by se sem čistý, bílý prostor. Nic. Ale tohle byl prostor tmavý, špinavý a dal se tak lehce připodobnit rozlehlému betonovému krytu... Ty zářivky jemně bzučely a kdyby tu nebyl Nikolaj, uvěřil bych, že jsem se dostal do smyčky a jsem opět na začátku téhle historky, vyprávěné při večerní siestě pod pergolou.

Nikolaj byl oblečený ve špinavě bílé košili a vypadal z toho všeho celý přepadlý. Jak se sem dostal on?

„Jak ses sem vlastně, Nikolaji, dostal?“

Jen v základové desce vyměníme obrazy, fotografie a body. Vykreslovaly se velmi pomalu a nikam to nevedlo, je nutné tu realitu vyspravit...No, možná ne vyspravit... Vytvořit znovu.“

„Ty myslíš, že teď se něco zásadně změní, zrychlí, že se ten váš úžasný plán uskuteční...“

„Proboha Jakobe, od toho jsme tady!“

„Budeme v takovéhle tmě, nebo se dá jít někam sednout?“

„O kus dál je prostranství, kde se spojují chodby, je tam světlo...“

Šramotili jsme v úzkém prostoru, který mi připomínal můj starý známý kryt. Úkryt před druhou stranou. Válečnou frontu nočního pokoje. Schované detaily ve škvírách mezi domy. Pomalé a kruhové cesty. A na nich mě doprovázely neustále se opakující hlasy z magnetofonových pásek. Byly to povely a strategické plány, úskoky a taktizování do prázdna. Měl jsem udělat to, že se ujmu spolku a dovedu ho k nejspodnějším vrstvám. Daruji jim prostor a oni mě na oplátku dají čas. Ale neovládal jsem fyziku a moje znalosti z teorií, které měly zapříčinit odklon od původních drah všech vrstev pod našima nohama, byly velmi chabé. Jednoduchý princip provlečení se skrz trhlínu z hodnot *plus* do *minus* jsem ještě jakž takž chápal, ale nebylo to nic směrodatného. Není nutné opakovat, že jsem se v tom ztrácel a energii směřoval spíš nedůvěřivosti. Celý plán stál na vratkých základech. Nemohl jsem se takového dojmu zbavit. Signál byl příliš slabý.

Nikolaj mi věřil, já věřil jemu. Ale sobě jsem nevěřil. Byl bych rád, kdyby mě toho on dokázal zbavit, ale

„Ale já jsem tu už dlouho, celé jsem to připravoval. A Frank a Leon, stejně jako ty naše dvě krásky, které mají vše tak bezvadně promyšlené. A desítky lidí z různých oborů, návštěvníci kavárny a Böhm, který skupuje pozemky za nehorázné sumy. Naši spojenci v hutních podnicích, cementárnách a továrnách, které to tu totálně devastují...tohle všechno je spolek, který čeká, jestli se námi navržené teorie dokáží oživit a zda lze přesunout původní prehistorické vrstvy a provléci je skrz... tedy k bodu, kdy byla Země jen vrzko prachu, kolem kterého začaly rotovat a shlukovat se další... do hroudy, koule, žhavé planety. Jenže jsou to takové utopie... Ty jsi přeci přišel s tím, že máš přístup ke karbonu, devonu... ale to samotné je nic, pokud bys neprozradil, že jsi i prošel skrz celý plášť a poskládal své tělo zpátky po průchodu jádrem. Když jsi kopal, byl jsi v plusu, když jsi nekopal, stál jsi na místě a rozkládal ses. A teď, když se opakovaně zasekáváš, bylo logické, že dokážeš pohnout se všemi periodami... přestože je to všechno nahodilé, dají se tisíce nesouměrných bodů poskládat... jenže...“

„...Jenže ve skutečnosti je díra,“ dopověděl jsem Nikolajovu obhajobu. A pokračoval jsem:

„A v bodech není jasný systém jejich nahodilosti. Hodně jsem o tom přemýšlel... ta spousta nocí, které, jak se zdálo, se navzájem propojují, byly zanechány v jednom regálu a byl jim vykázan prostor, kde se už živily samy. Byly cyklicky sloučeny, s roztřepenými konci. V noci jsem se budil a pořad mi připadalo *logické*, že tyto podzemní prostory s úchytkami do sebe musí zapadnout. Co žijeme v noci se musí v nějaké bouli projevit. Co žijeme za trhlínou, se musí rýsovat i z druhé strany. Reliéf je protlačen z rubu i líce. Jen z jedné strany je snáze rozpoznatelné“

ný... Tím se dá jediné vysvětlit představa vrstev Země a základových desek a sítí, vytvářejících trojdimenzionální vztahy. Proto se nám neustále omílala ta přestava času a prostoru, až jsme jí sami nerozuměli. Reset v deskách a obnova sítí musel vyvolat i reset v Zemi. Tak schválně - Jak dlouho už tu jsme?"

"Třicet let. A během té doby jsme mnohokrát našli a opráškali ty samé věci. Je jasné, že sítě jsou propojené ve všech směrech a jejich uzly a spojnice se větví do prstenců, které jsou kruhově rozprostřeny po celé ploše Země... ale rovnoměrně, vodorovně... ne do hloubky."

Co mě mohlo ještě napadnout? Něco souvislého? Ještě jedna malá poznámka, která stejně už byla předtím zodpovězená:

"Nikolaji, prosím tě - nikdo, kdo by šel teď kolem zastávky, by nenašel moje tělo? Ani žádný otvor?"

"Ne, v té chvíli došlo k naprostému zaseknutí a v něm nelze identifikovat žádné hmotné substance."

"Hm. Takže Nikolaji, to je ta práce? Spravit síť, o které se mi předtím zdálo? Viděl jsem ji jako soustavu z tyčí. Taková nimravá práce se mi zdála nekonečná."

"To bylo jen připodobnění, ale náplň té činnosti je zhruba stejná."

"A máme se do té práce pustit bezodkladně, že? Nikolaji - napadá tě ještě něco?"

"Ano - nechci tu být, ale zvykl jsem si na to."

"Taky jsem si myslel, že bych takové poslání někomu předal. Řekl bych třeba...no třeba tobě. Nebo Leonovi, ikdyž má na starosti jen štěrka a křídla. Že by to někdo udělal za mě. Je mi jasné, že to nepůjde. Kdo chce kam, pomozme mu tam."

Seděli jsme ve spojnici chodeb a chvíli odmlčení vyplnilo zřetelné zrnění drátů a žárovek. Pak se Nikolaj zeptal:

"Jak tedy dosud běžící procesy zakončíme?"

"Probíhající děje nemůžeme jen tak utnout. A přitom tu všichni čekají na revoluci, že?"

"V jistém slova smyslu ano."

"Ale zároveň je nutné všechno opravit."

"Ano, přesně tak."

"Takže je nutná i ta vleklá a zdouhavá práce."

"Ano, ale dalo by se to snad konečně urychlit."

"Jak? Prošmejdil jsem spoustu prostoru, ale vůbec se nevyznám v čase... co bylo, co následuje, jaká je posloupnost, jaká je..."

"Logika...", dopověděl mou větu pro tentokrát Nikolaj. A pokračoval:

"Logika není. Musíme překontrolovat všechny uzly, všechny souřadnice... ale i když nám to bude vycházet na tisícinu přesně, je potřeba ten nekonečný koberec rozprostřít s citem...obalit vše naráz...bez trhlin."

"Vím, zdálo se mi o tom. Ale jak se může něco takového podařit?"

"Copak jsi se na to celou tu dlouhou dobu nepřipravoval?"

"Ustrnul jsem v náprahu."

"Ale umíš se provléci skrz!"

"Ano... ale spínač jsem na Pomezí použil naposled. Byl to maximální výkon. Přecenil jsem svoje síly..."

"To je blbost!" zasyčel Nikolaj.

"Víš co, Jakobe? Jsou tu ještě jedny dveře, za kterými jsem ještě nebyl. Evidentně se hodí k této situaci. Dobře si to tam prohlédni - vše, co uvidíš, bude vystavěno

z diagramů, podobných těm, co mám v ateliéru. Nenašel jsem přesné definice takových dimenzionálních vztahů - prostorové časové plochy se tu navzájem mísí v nezvyklých algoritmech. Bylo by dobré zjistit aktuální stav věcí. Už jsme tu čekali dlouho, opravdu nemám chuť podnikat toto martyrium ještě dalších třicet let... proto prosím, až najdeš nebo pocítíš něco, co by ti dalo sílu s tím hnout, já hned vyrazím s tebou v souběžném bloku. Už se tu docela orientuji, snadno najdu tu správnou chodbu. Kupředu, hodně štěstí!"

Nikolaj otevřel další pancéřové dveře přede mnou a vpustil mě do rozlehlého, světlého prostoru.

Bílo

Byl to ten bílý prostor, o kterém jsem předtím snil... ale když se přede mnou objevil, vůbec se mi tam nechtělo. Nikolaj mě pobídl. Vzkročil jsem a on za mnou rázně zabouchl.

Ocitl jsem se v naprosto bílém prostoru, tichém, přežářeném. Nebylo mi to vlastní. Dýchalo to tu klidem a mně se tu nelíbilo. Nebyly tu zářivky, nebyly tu dráty. Pod nohama jsem viděl betonovou podlahu, ve které byla obtisknuta struktura dřeva. Byla bíle natřená a po pár metrech mizela v podivné bílé mlze. Z nezvyku na světlo mě začaly pálit oči. Rozeznal jsem ještě intenzivní zelenožlutou barvu. Ta předznamenávala prozářené a přexponovaný obraz palouku, rozprostírajícího se za betonovým chodníkem. To mohlo být inverzní pokračování skutečnosti, skončené na vlakové zastávce. Když jsem

se díval na chodidla, viděl jsem jen pár čar, i moje nohy se ztrácely v tom světle. I moje ruce vypadaly jak rozmazaná silueta s pěti prsty, kolem nichž se obtáčí světlá vata a pohlcuje všechny obrysy. Nebyl jsem na nic takového zvyklý, měl jsem rád své tmavé reálné zdi, které byly jednostranné, jasně ohraničené. Sice jsem i za těmito zdmi tušil bílý prostor, ale nerušil mě, když byl ukryt a nevedly k němu dveře. Ale bílá mlha působila neodbytně a naléhavě. To, co byla původně podlaha, už nebylo neidentifikovatelné a bílá záře mi simulovala obrazy venkovních prostranství. Nedalo se to vůbec vydržet - jít s klidem dál. Vždy jsem se po pár krocích zastavil. Nechtělo se mi do bílé mlhy. Nebyla strukturovaná, byla to velká bílá díra. Pořád jsem na něco čekal. Dozajista to byl tento okamžik, kdy jsem sem měl vkročit? Nemělo se tak stát *příště? Příště* bych byl připraven. Věděl bych, do čeho jdu. Tyhle myšlenky mě přepadaly a sváděly z cesty. Myšlenky na ústup, znovuzapletení do změti minulé sítě. Nedůvěra v prospěch celé akce. Otázky typu "Je to správný postup?" a podobné nesmysly.

Pořádkem jsem třeba pár metrů stranou z tušené cesty, jestli by odtud nebyl jiný pozorovací úhel...ale bylo to pořád stejné - bílo, pálivé světlo, rozmazané šablony vlastního těla. Přece jen se ale intenzita postupně snižovala, jako by někdo ubíral na kontrastu. Tak jsem tedy rozpoznal louku, po které jsem šel (kupodivu) směrem dolů, ze svahu. Pak ještě zdání hor, které mohly být na horizontu, projevovaly se vzdáleným, namodralým odstínem. Barva louky byla sytější, téměř jedovatě žlutá, přecházející v tmavších partiích drnů trávy v zelenou. Stín jsem nevrhal, tady stíny neexistovaly, protože nebyl jeden zdroj světla, ale světlo zářilo odevšad. A protože

mě z té bělosti bylo trochu zle, sedl jsem si na měkký povrch a zavřel jsem oči, za kterými se mlely nitky na sytě oranžovém pozadí

Bylo charakteristické, že jsem nedokázal dlouhou dobu jít rovně. Už například od bunkru... jedna cesta po náspu silnice a vychýlil jsem se. Pak cesta k chatě... sice přímočará, ale krátká. Jediná jasně definovaná cesta byla tak paradoxně jízda v autě s Nikolajem a cesta vlakem z města. Cesta od kavárny k nádraží byla křivolaká a neměla žádné atributy putování. A cesta od nástupiště Pomezí byla jen jedním velkým sesutím se k zemi. Takže logicky i v tomto prostoru jsem nevydržel dlouho držet jeden směr a měl tendenci se položit, zastavit, sklátit se, odpočinout si od námahy, která se nekonal. Nejradši bych se položil do příjemné vodorovné polohy. To jsem mohl udělat, mohl jsem například usnout, nechat si zdát něco zcela jiného, než tento absurdní „bod nula“. Učinil jsem ale jednoduché gesto: Nechal jsem své tělo prostoupit do podloží téhle bílé plochy. Inverzní povahu prostoru jsem vzal jako plus. Shromáždil jsem několik bodů, které jsem nahmatal v blízkosti dlaní. Vytvořil jsem tím jakousi hradbu a hmotu nabalil do bloku, podobného například obdélníku. V tomto kuse jsem se pohodlně rozložil a zavřel oči.

Tak - a teď ten z příjemnějších druhů čekání:

Otevřel jsem oči a díval se do přesvětleného nebe. Je to tak, díval jsem se do chuchvalců mraků. Jejich barva byla sice posunuta z reálného spektra, však pouhý pocit existující oblohy byl utěšující. A slyšel jsem kroky. Do mého pozorovacího úhlu se dostala jakási tvář, která v kontrastu proti nebi nešla rozpoznat. Pak jsem si uvědomil, že se nade mnou sklání Anna. To mě velmi

kavárenských stolcích. Psali bychom další a další disertační práce, vydávali bychom dál a dál naše časopisy, ale nikam by to nevedlo ... bylo by to jen opakování již jednou přednesených teorií a nedoložitelných konstrukcí. Byly bychom prostě stále v kavárně. Byl by to jen prostor...

„Bylo to tam dobré, mělo to atmosféru, kterou jsem si pamatoval z cesty...“

„To ano, ale bylo to jako pohybovat se uvnitř fotografie... jako šablony v dvourozměrné ploše, které chybí třetí dimenze. Měli jsme délku, šířku... ale byla třeba ještě hloubka, objem... a pak dostrčit k tomu čas... a máme hned čtvrtý rozměr...Každé skutečné těleso musí mít čtyři rozměry — délku, šířku, výšku a trvání. Čas je jen jistý druh prostoru“

„Čas přece není oficiálně čtvrtý rozměr...“

„My ho tak počítáme. Je tak už do všeho zahrnutý, přidává se jako proměnná hodnota. I když je čas nepostižitelný a v podstatě nepopsatelný, my s ním počítáme jako s jasně definovanou konstantou.“

„Dobře víš, Anno, že těmto teoriím já nerozumím. Proto se mi to všechno mísí do nezarovnaných tabulek, ve kterých se nevyznám. V každé je něco, dohromady je to změť.“

„Dobře, zjednoduším to... my jsme všechno propočítali a ty se tím nemusíš zabývat. Nemusíš vůbec znát ta čísla, ty souřadnice, ty geologické body, úhly, síť. Ty budeš mít k dispozici celou tu síť jako koberec. Jde jen o to dobře ho rozprostřít. Chápeš?“

„Kdyby všechno bylo tak jednoduché jako rozprostírání kobereců...“

překvapilo i potěšilo.

„Jacob, proč tu ležíš?“

„Ahoj, Anno, co tu děláš?“

„Kdybys ušel ještě kus cesty, viděl bys, že sedíme dole na terase a čekáme na tebe.“

„Cože?“ Narovnal jsem se „Jaká terasa?“

„No tamhle u chaty, ty ji nevidíš?“

„Je tu hrozné světlo, nic jsem neviděl?“

„Hm, to se divím. Nám se tu zase zdá přítmi.“

„Anno? Prosím tě... v jakém stavu se nyní nacházíme?“

„Nejsou pro to jasné definice - nesekládaná proluka? Nebo poetičtěji - vložené představení, improvizovaná hříčka? Každý si tento stav pojmenuje sám, aby pro něj byl pochopitelný.“

Narovnal jsem se a oprášil se. Ale nebylo od čeho, byl to jen takový zvyk.

„Pojď k nám dolů.“

„A kdo tu ještě je?“

„No všichni.“

„A proč jsme tady?“

„Vypadá to, že snad hlavně kvůli tomu, abychm dali dohromady informace, které nám chybí. Jacob, jsi velmi nedůvěřivý v jejich použití.“

„No ale vždyť to celé nedává smysl... Nikolaj tvrdí, že se tu už dlouhou dobu pohybujete v rovině, nikoli do hloubky. My všichni jsme se setkali v kavárně a ta byla dokonale postavená pro účel nějakého spiknutí. Cítil jsem vzduch, tvary, dostal jsem doklady, peníze, vypadalo to tak věrohodně. Rozjížděl se slibně velký a dlouhý děj... a najednou se zasekl a zase jsem někde zpátky...“

„A ty se divíš? Celé naše konspirační teorie, které počítaly s reálnou geografii, by se odvíjely jen na papírech na

Došli jsme vskutku k chatě, která byla pod loukou. Krájina byla stále velmi světlá, ale s prvním vkročením do tohoto prostoru se to nedalo srovnat. Chata byla téměř totožná s chatou, ve kterém jsem přespal první noc. První noc ve „starém světě“. Cesta k ní ale vedla ze svahu. To bylo také naopak. Přibyla tu ještě terasa z velkých prken, která přiléhala ke stěně chaty ze směru našeho příchodu. Na terase s výhledem do kopců byl stolek a několik židlí. Seděla tu Marie, Leon, Franc a Böh. Leon se usmíval a byl evidentně v dobrém rozmaru. Jako vždy. Jejich přítomnost byla spíš, jak bych to řekl: spíše esenciální, nežli lidská.

„Zdravíme, Jacob. Tak jsi dorazil?“ smál se Leon a podával mi ruku. Pak jsem se pozdravil s Marií, Francem a s velkým potěšením jsem si potřásl rukou s Böhmem. On jediný mi také pořád vykal.

Usadil jsem se a Anna se mě zeptala, zda si nedám něco k pití. Hm, tahle pochybná terasová idyla také patří do „přepálené skutečnosti?“ No nic, dal jsem si jen sklenici vody. Světlo bylo žluté a stále jsem si clonil oči. Co jsem jim měl teď říct?

Nahoru

Ale co bych jim říkal. Není potřeba nic rozebírat. Anna tvrdí, že už to mají všechno připravené. Že není potřeba kolem toho povyk. Povyk je povrchní. My jdeme do hloubky. Hm.

„Tak, Jacob, jak to vidíš?“

„A je teď vhodná chvíle?“

„Ono, když se to tak vezme, tak ta není nikdy. Pořád tě

něco může rušit a zrazovat.“

Leon si velebil za stolkem, před sebou rozpité pivo. Marie si něco psala do sešitu, občas vzhledla od stránky a usmála se. Franc působil klidně, jako vždy. Böhm byl zadumaný a s nikým se moc nebavil. Přemýšlel asi o svém ostrově. Jestli to všechno dobře provedl. Co kdyby to nevyšlo. Anna jediná působila trochu nervózně.

„A co Nikolaj?“ zeptal jsem se

„Ten přece čeká za dveřmi,“ řekla trochu nevěřícně Anna.

„No právě, kdyby se náhodou něco nepovedlo...?“

„Jako že se to ale povede, sakra, Jacobe, o tom vůbec nepochybuji. Proč lidé, kteří drželi tak dlouho krumpáč v ruce, nakonec sami tolik zkoprní? Přece ti muselo být od začátku jasné, že s tím prostě musíš hnout, že tě to nemine. Nemohl sis připustit myšlenku, že taková práce by připadla někomu jinému...“

„Jacob, klid. Nikolaj slíbil, že až se vydáme na cestu, bude nás paralelně sledovat. Půjde za námi, přidá se cestou. Ne samozřejmě tou samou jako my, ale zkrz chodby. Ty jsou všude a je z nich vždy výstup. Směrem dolů i nahoru.“

„Dobře... tak tedy jdem?“

„A kam?“ zeptala se najednou Marie a zeptala se tak, jako by mě zkoušela. Dopočítala, podškrtnula si výsledek a důrazně se na mě zadívala.

Vstal jsem a rozhlédl jsem se z terasy. Už tu nebylo takové bílo. Všechno bylo do žluta a oranžova - celá krajina, louka, les pod námi. Od údolí se pak na protější straně tyčily hory. Kopce nad údolím byly zalesněné a šlo tušit stezku, která se vinula na hřeben rozsáhlého pohorí. Za pásmem lesa byly keře a kleče a štěrkový sesuv,

podél kterého se mohlo jít až k nejvyššímu vrcholu, jaký byl na dohled. Byla to hora, která se výrazněji tyčila nad ostatní. Na ten vrchol jsem ukázal.

Podívali se tam všichni a Marie poznamenala: „No samozřejmě, odjinud by to ani nešlo.“

„Byla tu řeč o hloubce... a máme jít na nejvyšší vrchol... tuším proč, ale jak na to sedí vaše teorie?“

„Jednoduše... jdeš tam, kde je pro tebe nejvyšší. A tak bude provlečení nehlouběji. Ta hora tu v podstatě není. Už teď klesáme dolů, než abychom se snažili o nějaký vrchol.“

„Tak jdeme?“

„Tak jo.“ Leon dopil vestoje svoje pivo, Marie významně zaklapla svůj sešit, Anna už stála pod terasou a vyhlížela Nikolaje, jestli se neobjeví na druhé straně. Böhm si promnul klouby a pomalu vstal. Franc si vzal kabát, Leon dvě lahve piva. Stáli jsme na louce pod chatou a prostor kolem byl vzdušný a velmi lehký. Hory mohly být klidně jen namalované, barvy byly nepřírozené. Modrá, která je typická pro dálky, byla velmi sytá a se žlutí vytvářela spíše jakýsi nazelenalý opar.

Vykořičili jsme.

Rozprostření

Věděl jsem, že budu potřebovat mnoho času. Ale on tu nikde nebyl. Že my budeme potřebovat spoustu času, ale přitom jsme ho ztratili. Kde byly nějaké společné sezení, společné výlety, společné plány? Z čeho mohl vzejít duch této skupiny? Proč všechno tak ztěžklo, ztěžklo jako ty husté, pevné koberce, co se tak nesnadno rozprostírají?

Jak jsem měl poznat blíže Annu, Marii, Leona, France, Böhma, jak jsem měl být ve větším kontaktu s Nikolajem? Když jsem nechal zmizet kavárnu, když jsem nechal tu scénu, tu *fotografii* odejít, rozptýlit se, rozmazat, znejasnit... tak jak by bylo teď možné navazovat pevné styky, navazovat solidní orientační body, navazovat v jakémkoli smyslu. Byl to již problém kopání i ne-kopání, problém samotného *zůstávání* v Zemi, samotného *dlení*. To celé se vždy dotýkalo času... ale nešlo s ničím hnout. Čas byl nasekaný, rozporcovaný do smyček. Čas byl dříve osou, ta však byla v mnoha úsecích rozsekána, rozdělena do samostatných sekcí a ty byly navzájem zpřeházené. Proto jsme se zasekli dříve, než mohlo dojít k pomalému pronikání našich vztahů. Sotva jsme se posadili a osladili si čaj, ocitli jsme se rázem uprostřed volné krajiny. Jenže chybělo tu „před“ a velmi jsem se obávil, že tu chybí i „po“. Co bude „po“ jakékoliv činnosti, která by měla spět k cíli? Nemůže se stát, že se opět dostaneme k místu stříhu a my se probereme u stolku, s výhledem na náměstí, na němž je kašna se sochou, ukrytou v jeskyni?

Když jsme klesali po stráni dolů, mohli jsme si usmyslet, že tato naše cesta bude z těch opravdu dlouhých: Sestoupáme do údolí, kde musí téct potok, vinoucí se stezkou se propletete k prameni a odtud zas budeme stoupat do svahu a k úpatí hor. Půjdeme lesem, vyjdeme na planinu a zadíváme se na místo, odkud jsme vyšli. Uvidíme malou chatu na protějším kopci, jak tam stojí jako připomínka nějakého bodu, kde se setkaly různé proudy, různé pohnutky a ustanovení... ale jejich jednotný tok může být právě v bodě společného putování náhle přiskrčen, ustříhnut, oddělen... proč by to tak mělo být?

Potřebovali jsme jeden velký blok, neustříhnutý ani na

začátku, ani na konci, volně plynoucí, nekonečně zurčící, stále ubíhající s ukazatelem, který se v jasném a přirozeném tempu bude pohybovat *vpřed*, ale tak, aby to nebylo vnímáno jako náš úprk *vpřed*, nýbrž by připomínalo klouzení pohledem po nekonečném proudu vodopádu.

Pravidla provozu u všech dostupných verzí tohoto našeho příběhu byla nastavena tak, že kdykoli mohlo být takovéto plynutí zaseknuto a sjelo o blok níže, kde běžel zcela jiný, paralelní děj. Realita těchto dějů nebyla synchronizována. V jednom bloku třeba pil Leon pivo po cestě vzhůru do kopce, v druhém ději se opíral do vrstev křídly, celý bíle pomazaný. Nebo jsme se všichni zastavili u pramene, když jsme sešli do údolí a paralelně jsme každý vrůstali do vrstev tuhých, zvrásněných podloží. Jejich hnutí se řídilo našimi pohyby. V dalším bloku, velkém a pevném, čekal Nikolaj na znamení, že i on má vyrazit, ale jeho cesta by vedla spíš labyrintem chodeb, otvíráním těžkých dveří a pachem plísně uvnitř úzkých betonových prostorů. V nich byl příběh řádně zacyklen. Časové roztupy mu dávaly punc nesoustředěnosti. Nikolajův náhlý úprk se lámal v odbočkách do skladů munice a kutlochů s rádiovým spojením. A všude se rozprostíralo vrnění žárovek, jako by to měla být předzvěst pekla, jako by to bloudění samotné mělo být očištěc. Byli jsme jako vojáci v zákopech - vyčkávali jsme úder. Vyčkávali jsme tlakovou vlnu jakéhokoliv rozuzlení. Přitom já jsem věděl, co může nastat, až dojdeme na vrchol hory, na kterou jsem ukázal z terasy chaty ... Zde sáhnu pro zlomenou špičku krumpáče, na okamžik se blýskne na slunci, které tu už není tak bílé, ta špička bude zaražena v nitru kamenného ostrohu, který je na vrcholu hory...úzké vyvýšené místo zvětralých mas kamene, zbytek sněhové pokrývky, plošinka, na níž

se vejde sotva jeden člověk. Abych předešel nesrovnalostem, budu ostatní varovat, že tam, kde končí stezka k vyvýšenému místu, tam oni počkají a já se po kamenech doškrábu až na kužel tohoto bizarního skalního majáku. Nebude to nijak dramatické, nebudou padat kamínky do údolí, nebude tu nijaká nebezpečná hloubka, žádná ozvěna... jen to bude místo příhodné pro rozprostření. A pak bude po všem... pokud se vůbec k takovému místu dostanu...

Při neopatrném kroku se totiž snadno propadnu do tmavého sklepa, zasypaného kilometry zeminy. Tady může být dřevěná pryčna, bílé natřené zdi... a žárovka, sytě žluté světlo a zrnění... a Nikolaj, který čeká.

„Tak Jacobe, kde to vážně?“ zeptal by se mě vyčítavě.

A já bych mu nic neodpověděl a zase bych musel navazovat vlákna..

V rámci dobrého uspořádání podloží, bylo nutné, aby si každý ve svém bloku rozebral své úkoly:

Leon by si měl rozparcelovat své šterkové království. Svě uleželé nestřízlivé masivy. Od Antarktidy po severní pól, ale nejvíce kolem měst, hutí, továren a stavenišť. To by si měl ten hoch urovnat. Seskládat.

Franc by si měl naopak konečně najít své místo. Doposud ho neměl jasné, neměl vyparcelované teritorium. Jeho místem byla kavárna, jeho činností bylo roznášení čajů, piva nebo zákusků. Byl přitom šťastný, nic víc nepotřeboval. Ale teď by se měl ujmout miliard tun nějakého jasného podloží, a při takové zodpovědnosti jistě jeho poklidná a rozvázná duše začne skřehotat a tápat. Jak

a čeho se chopit? Z kterého konce? Zatáhnout pěkně za šos, přidržit se límců? Franc měl rád livrej, i když ji nosil málokdy. Nebylo tu nablýskaných sálů a nebylo tu mineralogických spolků. Snad on mě kdysi uvedl do světa té nechutné smetánky, povýšených snobů, hrajících si s kameny a s mocí, s nimi spojenou. Drahé kameny z nitra Země úpěly už dávno předtím, než se mi jich zželelo nad mísami salátu, které byly v těch sálech. To už je pravěk.

Tak snad jedině pravěk? To je široký pojem, Franci? Na tvou zodpovědnost bude cokoliv, co zbude. Cokoliv starší deseti tisíc let. Jsi číšník, tak počítáš s útratou.

Nikolaj, to je můj doktor. *Voilà Nikolaj, tu es mon docteur.* Několikrát jsi se přejmenoval, ale tvá funkce zůstávala stále stejná - bdít nade mnou, když já už jsem uvadal. A jako že jsem uvadal často... upadal do pochybností a snažil se to zahrát do autu. „Takové věci se stávají i ostatním“, říkával jsem. „Nebudu na sebe strhávat pozornost...“ byla někdy jiná výmluva. Ale přítomný doktor jen pokyvoval hlavou a vždy s klidem odvětil: „Dělej, jak myslíš, je to *tvá odpovědnost*. Ten příběh zase není tak nesrozumitelný. A já tě znám dobře. Kdysi jsme spolu popíjeli lahve na severském ostrově. Byl to i tehdy Nikolaj? Proč má ruské jméno? Bylo to ve Finsku či v Norsku? Bylo to na ostrově, který koupil Böhm? Bylo to za dlouhých nocí, kdy jsme vyhlíželi světla ze zapomenuté pevniny? Byl to stržený most, co nás tenkrát zachránil? Byla to nesrozumitelnost moře? Byla to ta věčná únava, na kterou měl doktor najít lék? Jeho popíjení koňaku a pokuřování doutníků, které pak ustalo s posledními dodávkami ze starého světa. Kolikrát starý svět skončil a přitom po grandiózním závěru jeho cíp opět vykuko-

val zpod nově uhlazeného přehozu. Jako se mělo stát i teď. A tak Nikolaj bude stát a čekat, zda se nic závažného nestane, kdyby musel přispěchat s pomocí, kdyby musel vyřknout těch pár slov, se kterými tolik šetří, aby zvrátil výsledek, totiž nepovedené rozprostření, nesynchronizovaný reset základových desek. Kdyby musel přispěchat a celou záležitost urovnat, kdyby mě musel křísit a říct: „Nevadí, příště se to povede.“

Theodor Böhm je obchodník. Obchoduje s krajinami, s velkým potenciálem času, který se v oněch krajinách nachází. Vytváří velké zóny a parcely neuvěřitelných rozsahů. Skupuje veškerá území pod ostrovy, které si oblíbí, aby si byl jist, že i případné hnutí celých zemských desek by nemohlo zvrátit jeho plány. Vypadá uhlazeně, čile... ale nenápadně. Pracuje pro svou věc... a přitom jistí nás všechny. Bez Böhma bychom byli jen parta ztracenců a utopistů. Böhm nám dodával kapitál, Böhm nám dodával strategii. On to byl, kdo sesbíral veškeré pozůstatky nejasných transakcí z minulosti a dal je na jeden účet, kterým podpořil naši věc, ke které se tu všichni tak dlouho odhodlávali. On zaměstnával spolky, pracovníky šterkáren, cementáren, on podporoval geologická hnutí. On měl převahu nad majiteli továren a dolů, kteří mají v popisu práce cokoliv jiného než zajišťovat stabilitu vrstev a umožňovat přístup k nim. Umožňovat přístup k nim nikoli z hlediska dobývání, ale jejich dostupnosti, pronikání, respektu k nim. I on věděl o spletitých betonových chodbách v hloubce, i on věděl o žlutém světle žárovek a zrnění. To byly jen nitky v jeho velkém plánu. Nikdy se o tom ale s nikým ne bavil. A ani nyní jsme od něj neslyšeli ani slovo. Bylo to paradoxní.

A už zbývala jen Anna a Marie. Dvě teoretičky celé akce. Marie byla tišší, skromnější, v celé záležitosti, zdá se, měla víc jasno, ale nediskutovala. Anna měla na starosti výšky, délky a hloubky. Marie měla na starosti trvání. Bez toho by nebyly předchozí hodnoty myslitelné. Představte si krychli v hodnotě trvání „absolutní nula“. Tři rozměry by byly na nic.

Anna byla pragmatičtější, chtěla věci ovládat, vše probírala velmi teoreticky. V těch termínech a neustálé snaze pojmenovat jsem se už ztrácel. Chvíli mi to znělo jako metafyzika, chvíli jako nová geologie, nakonec jako neuvěřitelná fantasmagorie. Nebo se mýlím? Kde chyběly teorie, musela nastoupit intuice. Práce obou žen se prolínaly, jejich charaktery se lišily. Anna byla dobrým průvodcem, avšak jen když věděla, kudy jít. Marie vedl cit cestou, kde jsme nevěděli, jak dál.

Pozoroval jsem obě, naše průvodkyně. Je pravděpodobné, že se na vrcholu rozloučíme a já si nebudu nic pamatovat. Není lepší klid a pomalá chůze?

Jsmo nyní umístěni v bloku, v němž stoupáme nahoru po svahu a už jsme za hranicí lesa, už jsme za nízkými keři, už vidíme do dálky. Jdeme ke šterkovému pásu na úpatí hory. V synchronní části jsme již zabořeni v hutném objemu planety. Ta se blíží svému počátku.

Leon je v pohotovosti. Nyní se v hloubi chopí svých svěřenců, nyní si ohlídá své teritorium. Šterk, křída, pís-kovec, měkké horniny. Ano, výborně.

O kus dál Franc - drží otěže mnohých zbylých vrstev a cítí se uvolněně. Je klidný, není se čeho bát. Dopadne to dobře. Vidím ho, jak bravurně bere veškeré jemu svěřené hmoty, bere je lehce, jako tác s kávou, která se vůbec nesmí na tácku pohnout, ani kapka nesmí utéct z křehkého šálku. Stojí a opírá se o křehkost, pro kterou má porozumění, která ho poslouchá.

Nyní Böhm. Jeho úkol je jasný: stát a zapřít veškerý svůj potenciál do obručí naší věci, jistit všechna podloží, vše upevnit na pevný základ, vše zajistit klíny, nic se nesmí hnout, vyvážet stabilitu celé akce. Dát směr a vymezit rámce našemu počínání.

K vykreslení situace postačí podobenství, že jdeme dál a blížíme se vrcholu. Anna se zastavila a významně se na mě podívala. Zůstane zde a prosmátrá poslední zbytky prostoru. Ona má smysl pro orientaci a najde místa, která nám chybí. Popřeje mi hodně štěstí, loučíme se. Vykresluji situaci, kdy jdeme kolem kamenné stěny, před posledním úsekem cesty k hřebenu hory.

Ke kamennému ostrohu mě doprovodila Marie. Byla poslední, s níž jsem se loučil. Šli jsme blízko sebe. Řekla mi jen: „Všechno učiň s rozvahou, není kam spěchat.“ Políbil jsem ji na tvář, popřáli si mnoho štěstí. Ona zůstala a hlídala nejcennější složku našeho bláznivého experimentu - čas. Ten musel vyjít za každých okolností. Všechno bylo spočítané. Já jsem jen poděkoval výsledek, který byl daný.

A Nikolaj vyrazil. Probíhá chodbami, ten hluk. Otvírání kovových dveří pomocí pák, úprk. Spojnice chodeb

se zhušťují, kondenzuje se celá rozsáhlá pavučina tisíců průlezl a žil. Jimi se ozývají dunivé rány a beton se rozecchává. V duchu a v tom chvatu si tisknu ruku s Nikolajem, a on v tom mumraji jediný promluví: „Děkuji ti, Jacobe, tentokrát je vše na nejlepší cestě, tentokrát tu budu v záloze formálně, budu mít přichystané rezervy, o kterých vím, že jich nebude třeba. Nechali jsme všechno v chodbách a teď co chvíli budeme tiše čekat a věřit. Vše dobře dopadne, neexistují pochybnosti. Pochybnosti jsou jen jiné další směry... Obrátíme ten zaběhnutý model. Vždycky jsme věřili, že z jednoho bodu přítomnosti vystavíme tisíc budoucností. Teď je to přesně naopak. Já jsem tady v tom betonu, ty dojdeš na vrchol budeš už sám. Rozprostři koberec do plné krásy. Bude nekonečný...“

„Děkuji ti, Nikolaji, za všechno, co jsi pro mě udělal“

Já vím, zní to jak kliše, ale co jiného říct, jiné věty tu nebyly.

Vylezl jsem na špičce kamenného útvaru, který byl na vrcholu hory. Rozhled byl úžasný: hory, krajiny, města, moře. Vše bylo sbaleno v jedné síti. Šlo to dobře od ruky. Slunce bylo zářivé. Pak jsem se vrhl do molekul té sítě a nahmatl jsem v ní špičku krumpáče. Vzal jsem za tu špičku, ale věděl jsem, že nevytáhnu krumpáč takový, jaký byl. Věděl jsem, že nehnou ani o píd s tímto nástrojem, ale naopak se vším kolem něj. Bylo to silné. Vzal jsem za kovovou špičku jako za úchyt velkého poklopu. Jako za poutko obrovské záclony. Jako za třáseň božského koberce.

Začal jsem zvedat tu nekonečnou hmotu. Celá síť se pohnula. Bylo to hrozně těžké. Napřáhl jsem veškeré síly, začal jsem se potit, svaly, nezvyklé pohybu, se mi napjaly na maximum. Byl bych býval vyrušen jakýmkoli závanem zvenčí, jakýmkoli dotekem nějaké jiné cesty, ševelením kavárenských konspirací, představou součtů... ale to mi šlo úplně mimo mysl. Ta se napřáhla spolu s pažemi k jedinému cíli: zvednout celou tu síť o tisících, miliardách bodů a jedním pohybem ji provléci a správně rozprostřít.

Samotné sebrání materie by nebylo tak těžké. Jeli-kož ale body ukázaly tu nepříjemnou vlastnost, že byly kopírovány i z druhé strany, bylo nutno nejvyšší opatrnosti při manipulaci s nimi. Rýsoval se tu vskutku velký koberec, ale když už byl v dlaních a já s ním učinil gesto, ne nepodobné rozhazování rybářské sítě, ztratila se veškerá jeho váha a celý ten nekonečný pás působil jako nedozírný hedvábný šál. Byly v něm vetkány všechny atomy, struktury, barvy, skupenství a podoby. nacházel jsem se v posledním bloku. Zde už se nevykreslovala žádná konkrétní situace, Možná bych zahlédl nějakou krajinu, podobnou výhledu z vrcholu hory, ale mozaika se rozostřila a já jsem své soustředění vrhl do posledního tvořivého okamžiku, do rukou, které držely cíp rozvlákněného nekonečna. Symbolický šál se sesul do křivek veškerého a prostoru a času.

Měl jsem v ruce vesmír i tu poslední, nejopomíjenější maličkost. Vrstevnice se vyrovnaly, nikde žádný kaz.

Svět se rozplynul jak mlha. A za ní zářila neuvěřitelnou silou už jen bělostná sluneční zář.

Tak intenzivní, že se vše ponořilo do čisté bílé tmy:

Povedlo se!

Oddech! jsem si.

Oprášil jsem se.